„NIWA" TYGODNIK BIAŁORUSKI — CENA 60 gr

Ніва

№ 22 (118) БЕЛАСТОК, 1 ЧЭРВЕНЯ 1958 г. ГОД III

Ваяводскі агляд
беларускіх мастацкіх калектываў

Ваяводскі агляд беларускіх мастацкіх калектываў, які адбыўся 25 мая ў зале Таварыства польска - савецкай дружбы ў Беластоку быў сапраўдным падсумаваннем працы беларускіх мастацкіх калектываў на Беласточчыне. Агляд ператварыўся ў багаты разнастайны і цікавы канцэрт.

У аглядзе прынялі ўдзел: Беластоцкі мастацкі калектыў песні і танца, з Бельска—балетная група, дуэт акардэаністаў, трыё, дзіцячы калектыў мандаліністаў, з Гарадка і Скупава — драмгурткі.

Бесканкурэнцыйным аказаўся Беластоцкі мастацкі калектыў песні і танца, які атрымаў высокую пунктацыю кваліфікацыйнай Камісіі і заняў першае месца. На другім месцы знайшліся мастацкія калектывы з Бельска, з тым што найбольш пунктаў з гэтых калектываў сабрала балетная група. Трэцяе месца заняў драмгурток з Гарадка і чацвёртае — драмгурток з вёскі Скупава ў Гайнаўскім павеце.

Хор з Беластока выступіў з песнямі: «Бульба», «Кракаўскае вяселле», «Гэта было летам», «Люблінская полька», «А ты ехаў».

Аб Беластоцкім беларускім хоры можна цяпер сказаць самае найлепшае: добрая апрацоўка, уласцівая рыфмічнасць, даволі добры падбор рэпертуара.

Трэба сказаць, што Г. Зюлкоўская паставіла хор моцна на ногі і напэўна не прынясе ён нам сораму ў Варшаве.

Не менш пахвалы належыцца Т. Гіжэўскай за працу з балетнай групай. Калі гэта група знаходзіцца на сцэне гледач адчувае зграны, добры калектыў, які шмат працуе над сабой, над павышэннем сваёй формы.

Балетная група выступіла з танцамі: «Лявоніха» і «Крыжачок».

Большае аднак уражанне на прысутных зрабіла балетная група з Бельска, таму, што выступіла з новым рэпертуарам, які ўпершыню з'явіўся на беластоцкай сцэне.

Так жартоўны танец «Юрачка», як і рускі жартоўны танец у выкананні бельскай балетнай групы выпалі надзвычай добра. Я. Крупа выконваючы сольную партыю ў «Юрачцы» здавалася быццам не кранаўся нагамі падлогі, а проста лётаў, як матылёк у паветры.

Добра таксама выпаў дуэт гарманістаў П. Нявінскі і Ж. Зайчык. Слабей выпала трыё і дзіцячы калектыў мандаліністаў.

Трэба яшчэ працаваць над гэтым маладым калектывам, таму што мае ён вялікія перспектывы развіцця. З гэтага калектыву заслугоўвае на ўвагу саліст Ю. Гаўрылюк, які даволі добра выканаў дзве рускія песні: «Байкал» і «Я вам песенку спою».

З двух выступаючых драмгурткоў добра выпаў драмгурток з Гарадка пад кіраўніцтвам Н. Мушынскай. Надзвычай трапны жыццёвы змест аднаактовай п'есы Пальчэўскага «Суседка», добрая рэжысерыя і добрае выкананне прыкоўвалі ўвагу залы. Надзвычай добра выконвалі свае ролі Н. Цыванюк, І. Рашкевіч і Н. Мушынская.

Крыху слабей выпаў драмгурток з Скупава, які выступіў з п'есай А. Чэхава «Мядзведзь». Хоць ігра цэлага калектыву была даволі добрая, смелая, аднак кідаюцца ў вочы рэжысёрскія недахопы.

На канцэрт нацыянальных меншасцей, які адбудзецца 2 чэрвеня ў Варшаве паедзе Беларускі мастацкі калектыў песні і танца з Беластока, балетная група з Бельска і трыё з Гарадка. Жадаем поспехаў у распаўсюджванні нашай беларускай культуры, нашых прыгожых песень і танцаў

В. Ш.

Лічбы і факты

У 1955 годзе фонд платы ў дзяржаўнай прамысловасці склаў лічбу 32.384,6 мільёнаў злоты. А ўжо ў 1956 годзе фонд платы павялічыўся да 37.867,7 мільёнаў злоты. Значыць, у параўнанні да 1955 года фонд платы павялічыўся на 17 прац.

*

Па афіцыйных дазволах у 1938 годзе было зарэзана на патрэбы насельніцтва 1.208 тыс. тон хатняй жывёлы, як свіней, кароў, авечак і г. д. У 1956 годзе было зарэзана 1.904,4 тыс. тон. Апрача гэтага, колькасць зарэзанай жывёлы без дазволаў разлічваецца на 546,9 тыс. тон.

У 1955 годзе на Беласточчыне налічвалася 456,2 тыс. штук жывёлы, у гэтым кароў — 291,9 тыс. штук.

*

У 1938 годзе ў Польшчы радыёпрыёмнікі мела 922 тыс. асоб. А ў 1956 г. радыёпрыёмнікі мае 3.625 тыс. асоб.

*

У 1955 годзе ў пачатковых школах навучалася 3.386.431 вучняў. За навучальны год 1956/57 гады ў пачатковых школах навучалася ўжо 3.654.604 дзяцей.

*

У 1955 годзе зарэгістравана 821,7 тыс. адміністрацыйных кар. За наступны, 1956 год, зарэгістравана толькі 489,9 тыс. адміністрацыйных кар. Сведчыць гэта аб узрастаючай грамадскай дысцыпліне народа.

*

У 1955 годзе ў цэлай краіне налічвалася 56.701 студэнтаў, якія пражывалі ў стацыянарах. А ў 1956 г. гэтая лічба ўзрасла да 57.118 асоб.

У Арэхавічах — беларуская школа

Ад пэўнага часу, жыхары Арэхавіч (Бельскі павет) дамагаліся сарганізавання ў іх вёсцы беларускай школы. Як даведваемся, Аддзел асветы пры Ваяводскай Радзе ў Беластоку зацвердзіў патрабаванне Арэхавіч. Пачынаючы ад 1 верасня гг. будзе тут чатырохкласная беларуская школа.

У сучасны момант падрыхтоўваецца ўжо памяшканне для будучай школы і патрэбныя навучальныя дапаможнікі.

(с. я.)

Сустрэча маладой беларускай інтэлігенцыі

У мінулую суботу (24—V.) у памяшканні Галоўнага Праўлення БГ-КТ адбылася сустрэча маладой беларускай інтэлігенцыі горада Беластока.

На наладжанай сяброўскай вечарынцы прысутнічаў сакратар ГП БГ-КТ В. Швед. У сваёй прамове запэўніў прысутных ва ўсебаковай падтрымцы ўлад Беларускага таварыства для такога роду ініцыятывы.

Сустрэча прайшла ў цёплай і сардэчнай атмасферы.

Пастаноўлена наступную сустрэчу правесці ў значна шырэйшым крузе мясцовай маладой беларускай інтэлігенцыі і выступіць з канкрэтнымі прапановамі адносна арганізацыі таварыскага, культурнага і навуковага жыцця ў асяроддзі беларускай інтэлігенцыі Беластока.

(ся)

Беларускія настаўнікі едуць у сталіцу Беларусі

У рамках культурнага абмену паміж Беларуссю і Польшчай, 10 ліпеня выязджае ў Мінск 15-ціасабовая група настаўнікаў беларускіх школ. Пад вокам беларускіх савецкіх спецыялістаў пройдуць яны курс па беларускай мове і літаратуры.

За час пабыўкі ў сталіцы Беларусі, нашыя настаўнікі азнаёмяцца з культурна - навуковымі дасягненнямі рэспублікі.

(с. я.)

Выступае дзіцячы калектыў мандаліністаў пад кіраўніцтвам (іграе на гармоніі) Пётра Нявінскага. Соло спявае Юры Гаўрылюк.

На сцэне драматычны мастацкі калектыў з Гарадка пад кіраўніцтвам Ніны Мушынскай. Фрагменты з пастаноўкі п'есы «Суседка» Пальчэўскага.

Тэатральныя мары

Ці ты, дарагі чытач, гледзячы калі-небудзь на што-небудзь, марыў аб гэтым для сябе.

Нейкае дзіўнае пытанне, хіба скажаш і незразумелае. Пастараюся сказаць ясней. Калі ты кавалер, дык хіба гледзячы на маладую, стройную дзяўчыну марыш мець такую жонку, калі ты маладая дзяўчына, дык гледзячы на рослага, стройнага хлопца, марыш мець такога мужа, калі ты бацька, або маці, дык гледзячы на сваіх дзяцей марыш аб шчаслівай для іх будучыні (будучыні, у якой не будзе іх здароўю і жыццю пагражаць атамная ці вадародная бомба), калі ты гаспадар, дык гледзячы на засеяныя свае палеткі, марыш аб тым, каб сабраць прыгожы ўраджай, калі ты настаўнік, дык гледзячы на сваіх вучняў, марыш каб даверанае табе бацькамі і дзяржавай маладое пакаленне выхаваць на будаўнікоў лепшага, шчаслівейшага справядлівага парадку, які проста называецца соцыялізмам.

Нядаўна, бо якраз 26 мая, я таксама марыла ў падобны спосаб. У якіх абставінах і на што гледзячы?

Седзячы ў другім радзе ў тэатры імя А. Венгеркі ў Беластоку і гледзячы на выступленне яўрэйскага тэатра з Варшавы. Шмат хто мо' ўжо і здагадаўся, аб чым гэта я ў такі час магла марыць. Я марыла аб падобным Беларускім тэатры ў Польшчы. Я марыла сардэчна, а нават (прызнаюся) з зайздрасцю. Мне ўспомніліся артыкулы ў «Ніве», дзе аўтары неабвяржыма ўказвалі на патрэбу арганізавання Беларускага тэатра ў Польшчы. Артыкулы сталіся прычынай дыскусій над гэтым пытаннем сярод тзв. актыву Таварыства. І не ведаю, ці то з прычыны «фінансавых сродкаў» ці чаго іншага, на дыскусіях і скончылася.

А мо' дыскусія мела месца толькі таму, што надта-ж ужо модным з'яўляецца тэрмін «шырока абмеркаваць гэтую праблему».

Шырокую ў часе?

Але гэта толькі мае рэфлексіі. Магчыма, што і без іх абышлося-б, бо ўласцівая мэта — сказаць аб яўрэйскім тэатры.

Што-ж, тэатр вельмі добры, ігра акцёраў на высокім узроўні, праекты і выкананне дэкарацый надзвычай цікавыя і вынаходлівыя. Тэатр паставіў п'есу Аўраама Гольдфадэна «Кунэ Лемл» на яўрэйскай мове. Выступленне тэатра было прынята вельмі цёпла. Вось так бы выглядала афіцыйная, справаздача. Але мне вельмі хочацца дадаць да яе яшчэ ад сябе крыху.

Не разумела я мовы акцёраў, але таго чаго баялася, ідучы ў тэатр, што буду сядзець як на «турэцкім казанні» не было і следу. Лёгкі, прыемны, каларытны вобраз створаны рэжысёрам і акцёрамі прымушаў без слоў разумець, смяяцца, адным сімпатызаваць, іншым жадаць няўдачы.

Дружнасць, сапраўды прыяцельскія адносіны, аднолушнасць, натуральнасць суправаджалі пастаноўцы. І гэта было вельмі добрае. Атрымоўвалася ўражанне, што бачыш не акцёраў на сцэне, а вобраз жыўцом выразаны з жыцця.

ЖЭНЯ ДУБОК

Прыпамінаем...

...што да 10 чэрвеня г. г. трэба зрабіць падпіску на «Ніву», на III квартал г. г.

Нарада Палітычнага дарадчага камітэта дзяржаў — удзельніц Варшаўскага дагавору

24 мая ў Маскве адбылася Нарада Палітычнага дарадчага камітэта дзяржаў — удзельніц Варшаўскага дагавору аб дружбе, супрацоўніцтве і ўзаемадапамозе. На Нарадзе адбыўся абмен поглядамі аб сучасным міжнародным становішчы. Камітэт сцвярдзіў поўнае адзінства сацыялістычных краін — удзельніц Нарады так у ацэнцы міжнароднага становішча, як і супольных заданняў у барацьбе за мір і бяспечнасць народаў. Палітычны дарадчы камітэт аднагалосна прыняў Дэкларацыю дзяржаў — удзельніц Варшаўскага дагавору.

У Дэкларацыі гаворыцца, што дзяржавы — удзельніцы Варшаўскага дагавору вырашылі правесці ў 1958 годзе новае скарачэнне сваіх узброеных сіл на 119.000 чалавек.

Удзельнікі Нарады адобрылі прапанову ўрада Савецкага Саюза, узгодненую з урадам Румынскай Народнай Рэспублікі, аб вывадзе ў бліжэйшы час з румынскай тэрыторыі савецкіх войскаў, якія знаходзяцца там згодна з Варшаўскім дагаворам.

Адобрана таксама рашэнне ўрада СССР скараціць у 1958 годзе савецкія войскі, якія знаходзяцца ў Венгрыі, дадаткова на адну дывізію і вывесці яе з венгерскай тэрыторыі.

У Дэкларацыі выражаецца надзея, што ЗША, Англія, Францыя і іншыя дзяржавы НАТО таксама прадпрымуць скарачэнне сваіх узброеных сіл і ўзбраення.

Камітэт прыняў пастанову звярнуцца да дзяржаў — членаў НАТО з прапановай заключыць пакт аб непападзенні паміж дзяржавамі — удзельніцамі Варшаўскага дагавору і дзяржавамі—членамі НАТО.

Праект пакта, адобраны Нарадай, прадугледжвае прыняццё наступных узаемных абавязацельстваў: не ўжываць сілы адзін супраць другога ці пагражаць сілай і ўстрымоўвацца ад усякага ўмяшання аднаго ва ўнутраныя справы другога; вырашыць усе спорныя пытанні, якія могуць узнікнуць паміж імі, толькі мірнымі сродкамі, у духу зразумення і справядлівасці, шляхам перагавораў зацікаўленых краін; праводзіць узаемныя кансультацыі ў выпадку ўзнікнення такіх становішч, якія маглі-б стварыць пагрозу міру ў Еўропе.

Удзельнікі Нарады заяўляюць, што народы прадстаўленых імі краін зацікаўлены ў тым, каб у цэнтры Еўрапейскага кантынента была створана зона, свабодная ад атамнай вадароднай і ракетнай зброі, агортваючая тэрыторыю ГДР, ФРГ, Польшчы і Чэхаславакіі.

Удзельнікі Нарады рашуча адвяргаюць якое-бы то не было абмеркаванне пытання аб так званым становішчы ў краінах Усходняй Еўропы, як недапушчальнае ўмяшанне ва ўнутраныя справы суверэнных дзяржаў.

Дзяржавы Варшаўскага дагавору, рашуча асуджаюць ведзены ў НАТО вядучымі дзяржавамі гэтай агрэсіўнай групіроўкі курс на завастрэнне міжнароднага становішча і прыгатаўленне да атамнай вайны. Яны заклікаюць урады дзяржаў Поўночнаатлантычнага саюза недапускаць у сучасны адказны момант якіх-кольвек крокаў, накіраваных на пагаршэнне і без таго напружанага становішча ў Еўропе і ў некаторых іншых частках свету.

У заключэнні Дэкларацыі гаворыцца: Дзяржавы, прадстаўленыя на Нарадзе заяўляюць, што яны прыкладуць усе свае намаганні, каб неаслабна бараніць справу міру і змагацца за прадухіленне новай вайны.

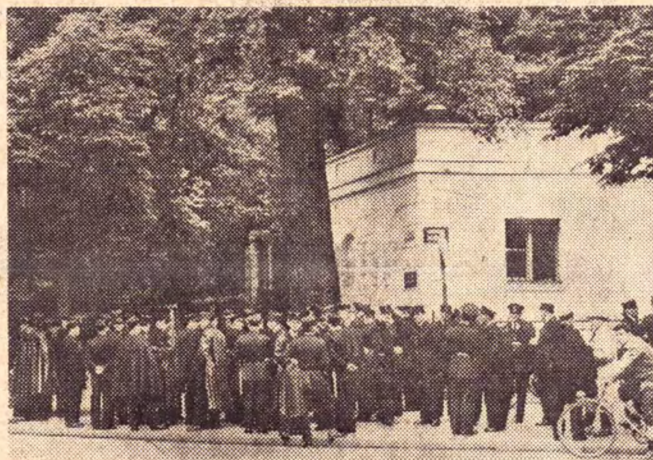
Найстарэйшым чалавекам у СССР ёсць 150-гадовы Магмед Еўвасай. Нягледзячы на свае гады, адчувае сябе маладым і ездзіць яшчэ вярхом на калгасным кані.

фото — ЦАФ

9–21 чэрвеня сельскагаспадарчы перапіс

Як штогод, і ў гэтым годзе, ва ўсёй краіне будзе праведзены ўлік ужыткаванай зямельнай плошчы і жывёлагадоўлі.

Перапіс будзе праводзіцца ад 9 да 21 чэрвеня. Сабраныя матэрыялы дапамогуць дзяржаве апрацаваць статыстыку развіцця сельскай гаспадаркі ў нашай краіне.

Францыя перажывае гарачыя дні.
На здымку: паліцыя французская абставіла Елісейскі палац.

Фото — ЦАФ

Што адбываецца ў Ліване?

Каварнае забойства рэдактара і ўладальніка ліванскай прагрэсіўнай газеты, аб чым мы паведамлялі ў папярэднім нумары, выклікала нянавісць насельніцтва ў адносінах да ўрада. Успыхнула паўстанне, якое не паслабляе сваёй сілы. Пад кантролем урада знаходзіцца менш паловы тэрыторыі краіны. Горныя раёны Цэнтральнага і Поўночнага Лівана цалкам ачышчаны ад урадавых войск. У сталіцы Бейрут другі тыдзень працягваецца ўсеагульная забастоўка, порт, транспарт і прадпрыемствы бяздзейнічаюць. Забастоўкі працягваюцца таксама ў Сайдзе, Ціры і іншых гарадах краіны. У раёнах Трыполі, Акар, Бекая і іншых працягваюцца баі.

Ліванскі народ, які падняўся на барацьбу, патрабуе спыніць іншаземнае ўмяшанне ва ўнутраныя справы краіны, патрабуе стварэння ўрада, які-б выражаў волю ўсіх праслоек насельніцтва, за аднаўленне дружалюбных адносін з Аб'еднанай Арабскай Рэспублікай, за адмову ад удзелу ў ваенных блоках. Каб задушыць паўстанне, ліванская рэакцыя мабілізуе ўсе свае часткова занятыя за рубяжом сілы. Пушчаны ў ход амерыканскія танкі, рэакцыйныя самалёты, артылерыя, браневікі. Аднак і гэта не дапамагае, бо не хапае яшчэ ліванскай рэакцыі сілы, каб патапіць паўстанне ў крыві. Ліванскі ўрад быў-бы не супроць, каб ЗША адкрыта ўмяшаліся ва ўнутраныя справы краіны і пакарылі паўстаўшых. Каб стварыць повад для амерыканскага ўмяшання, ліванская рэакцыя, як піша газета «Аль-Алям», рыхтуе праваканцыйны напад на амерыканскія і англійскія ўстановы ў Ліване. Змоўшчыкі збіраюцца падарваць нафтапровад і арганізаваць стычкі на граніцы з Ізраілем.

Спасылаючыся на дасведчаныя крыніцы, газета «Аль-джу-мхур» паведамляе, што ўжо ў сучасны момант амерыканскія ваенныя кіруюць дзеяннямі ліванскіх узброеных сіл у справе задушэння народнага паўстання. Друк паведамляе, што ўжо выдана сакрэтнае распараджэнне аб перадачы ўсіх ліванскіх сіл бяспекі, у тым ліку і ваенных падраздзяленняў, у распараджэнне амерыканскіх экспертаў. Акрамя таго, камандаванне ўзброеных сіл ЗША і Англіі ў басейне Міжземнага мора праводзіць шырокую падрыхтоўку да адкрытай інтэрвенцыі ў Ліване. Нашто спатрэбілася ўмяшанне ЗША і іншых краін ва ўнутраныя справы Лівана? Адказаць на гэтае пытанне няцяжка, калі ўлічыць рост нацыянальна - вызваленчага, антыімперыялістычнага руху ў гэтым раёне свету. Каб задушыць гэты рух, ЗША гатовы пайсці на любую авантуру, у тым ліку і ваенную. Умяшанне ЗША у справы Лівана мае на мэце паслабіць аўтарытэт ААР, застрашыць усіх тых, хто жадае далучыцца да ААР. Асабліва ў сучасны момант, калі ЗША рыхтуюць інтэрвенцыю ў Ліване, можна наглядаць хвалёную на Захадзе дактрыну Далеса — Эйзенхауэра. Яна нясе вайну, разбурэнні і бедствы. Гэта добра зразумелі народы Арабскага Усходу.

Імперыялістычнае ўмяшанне ва ўнутраныя справы Лівана мясцовая грамадскасць расцэньвае як спробу зрабіць абставіны больш складанымі. Усе апазіцыйныя партыі і арганізацыі Лівана выразілі пратэст з прычыны ўмяшання ва ўнутраныя справы іх радзімы. У Заяве ТАСС урад СССР папярэджвае заходнія дзяржавы, што яны не павінны ўмешвацца ва ўнутраныя справы Лівана. «У кіруючых колах СССР выказваецца ўпэўненасць у тым, — гаворыцца ў Заяве,—што ніводна з дзяржаў не пойдзе на ўмяшанне ва ўнутраныя справы Лівана, у якой бы форме гэта ўмяшанне не ажыццяўлялася, і не дапусціць утварэння небяспечнага ваеннага ачага ў гэтым раёне».

УЛАДЗІМІР ЛЕБЯДЗІНСКІ

Міжнародны агляд

Нарада прадстаўнікоў краін — удзельніц Совета эканамічнай узаемадапамогі

З 20-га да 23-га мая ў Маскве адбывалася нарада прадстаўнікоў комуністычных і рабочых партый краін — удзельніц Совета эканамічнай узаемадапамогі.

У працы нарады прымалі ўдзел прадстаўнікі Албанскай партыі працы — т. т. Ходжа Энвер, Шэху Махмет і інш., балгарскай Комуністычнай партыі — т. т. Жыўкаў Тодар, Югаў Антон і інш., Венгерскай соцыялістычнай рабочай партыі — т. т. Кадар Янаш, Апро Антал і інш., Соцыялістычнай адзінай партыі Германіі — т. т. Ульбрыхт Вальтэр, Гротэваль Отто і інш., Польскай аб'еднанай рабочай партыі — т. т. Гамулка Уладыслаў, Цыранкевіч Юзэф, Ендрыхоўскі Стэфан, Ярашэвіч Пётр, Румынскай рабочай партыі — т. т. Георгіу-Дэж Георге, Ківу Стойка і інш., Комуністычнай партыі Совецкага Саюза — т. т. Хрушчоў М. С., Мікаян А. І., Кірычэнка А. І., Казлоў Ф. Р. і інш., Комуністычнай партыі Чэхаславакіі — т. т. Навотны Антанін, Шырокі Вільям і інш.

У працы нарады па запрашэнню прымалі таксама ўдзел прадстаўнікі партыі працоўных В'етнама, Комуністычнай партыі Кітая, працоўнай партыі Карэі і Мангольскай народна-рэволюцыйнай партыі.

24 мая адбылася нарада Палітычнага Камітэта краін — удзельніц Варшаўскага Дагавору.

У ЗША ствараюцца войскі для каланіяльных войн

Міністэрства абароны ЗША абвясціла аб стварэнні так званага «стратэгічнага армейскага корпуса», спецыяльна прызначанага для «малых» войн.

У паведамленні гаворыцца, што некалькі пяхотных і паветрана - дэсантных дывізій, уключаных у гэты корпус, можна будзе перакідаць у любую частку свету ў выпадку абвяшчэння там надзвычайнага становішча. Іншымі словамі, гэтыя часці будуць выкарыстоўвацца амерыканскімі каланізатарамі для барацьбы з нацыянальна - вызваленчым рухам у розных раёнах свету.

Перамога Комуністычнай партыі Індыі на дадатковых выбарах у Керолі

У штаце Керола, дзе ўжо на працягу года ўладу мае комуністычны ўрад, нядаўна адбыліся дадатковыя выбары ў мясцовы законадаўчы сход. Выбары былі аб'яўлены ў сувязі з тым, што выбарчы трыбунал штата аб'явіў несапраўдным мандат дэпутата ад Комуністычнай партыі Расамы Пуносе. На дадатковых выбарах ізноў перамагла кандыдатка Комуністычнай партыі Расама Пуносе, якая атрымала 55.819 галасоў. Кандыдат партыі Нацыянальны кангрэс набраў 48.730 галасоў.

Прэс — канферэнцыя Далеса

На прэс - канферэнцыі ў дзяржаўным дэпартаменце Далесу задалі шэраг пытанняў, звязаных з планамі амерыканскага ўмяшання ў Ліване. Далес быў вымушаны прызнаць, што Ліване не пагражае ніякая комуністычная агрэсія. Тым не менш ён даў зразумець, што, нягледзячы на гэта, дактрына Эйзенхауэра можа быць выкарыстана ў якасці асновы для амерыканскай інтэрвенцыі ў Ліване.

Адказваючы на шматлікія пытанні, якія датычаць правалу паездкі Ніксана па краінах Лацінскай Амерыкі, Далес быў вымушаны прызнаць, што антыамерыканскія дэманстрацыі ў гэтых краінах былі выкліканы «эканамічнымі і палітычнымі фактарамі», г. зн. перш за ўсё незадаволеннем палітыкай ЗША.

Я сам, сказаў Далес, наўрад ці магу ўспомніць хоць адну краіну, у якой мне прышлося быць за апошні час, дзе я не сутыкаўся-б з антыамерыканскімі дэманстрацыямі.

Барацьба оманскага народа за незалежнасць

Стала вядома, што прадстаўнік імама Омана ў Дамаску накіраваў тэлеграму ў ААН з прычыны неспыняючайся агрэсіі Англіі супроць народа Омана, у часе якой за апошнія дзесяць месяцаў англійскія войскі знішчылі каля 3 тысяч оманцаў.

У тэлеграме падкрэсліваецца, што імам і змагаючыся за сваю свабоду і незалежнасць народ Омана разглядаюць агрэсію Англіі супроць насельніцтва Омана як ганебнае парушэнне праў чалавека, прынцыпаў і Устава ААН і законных праў народаў на незалежнасць і суверэнітэт.

У тэлеграме выказваецца просьба да Генеральнай Асамблеі ААН, генеральнага сакратара і членаў ААН «тэрмінова прыняць неабходныя меры з тым, каб закончыць неспыняючуюся агрэсію супроць дзяцей, старых і жанчын і выратаваць бязвінных людзей».

Ул. Л.

Ад нашага карэспандэнта

Веснавая Масква

Шпарка імчыць па сталёвых бліскучых рэйках цягнік, стукаюць на сутыках колы вагонаў. Мільгаюць за акном назвы станцый: Мажайск, Галіцына, і іншыя. Паабапал чыгункі прасціраецца тыповы падмаскоўны пейзаж — бярозавыя гаі, лясы і пералескі, дачныя паселішчы. І неяк не верыцца, што тут звыш поўтара дзесятка гадоў назад вяліся жорсткія, крывавыя бойкі з гітлераўскімі арміямі, што гэтыя гаі і лясы, схілы ўзгоркаў былі арэнай смяротнага змагання, што зямля тут была ўзарана не плугам, а снарадамі, мінамі і бомбамі, перакапана траншэямі, аблытана калючым дротам.

Па многіх прыметах— па тыпу будынкаў, па іх колькаснасці, па мноству тэлевізійных антэнаў і іншых — адчуваецца блізкасць вялікага горада. І сапраўды, далёка справа, у блакітным мроіве з'яўляюцца так знаёмыя абрысы будынка Маскоўскага універсітэта, што ўзняўся сваім вострым шпілем у яснае вясновае неба. Яшчэ крыху часу, і цягнік спыняецца ля доўгіх платформ Беларускага вакзала. Тут як і звычайна на любым вакзале: мітусня, пасажыры з валізкамі і клункамі гурбамі проста выпальваюцца на перон, спяшаюць да выхаду. Адсюль дарогі іх разыходзяцца — хто дамоў, хто на іншы вакзал, каб ехаць далей, хто ў адзін з шматлікі. гатэляў.

Цэнтральная магістраль Масквы — вуліца Горкага. Пачынаецца яна ад плошчы перад Беларускім вакзалам, дзе ўзвышаецца помнік вялікаму пісьменніку М. Горкаму, і цягнецца амаль да самай Чырвонай плошчы. Паабапал вуліцы ўзвышаюцца вялікія шматпавярховыя камяніцы, у першых паверхах якіх суцэльнымі шэрагамі цягнуцца магазіны. У магазінах шматлюдна — кожнаму патрэбна нешта купіць, але спрытныя і надзвычай увішныя прадаўцы хутка абслугоўваюць пакупнікоў. І калі камунебудзь бракуе патрэбнага памеру ці фасону тавару, то можна запоўніць адмысловую картку, выпісаць памер, фасон, колер касцюма ці паліто і праз дзеньдругі ён атрымае яго.

Дрэвы гарадскіх бульвараў пакрыты першай зелянінай. Тут таксама, асабліва ў цёплыя дні, многа людзей, забаўляюцца дзеці.

Нельга не здзівіцца вялікаму будаўніцтву, што вядзецца ва ўсіх ускраінных раёнах горада і асабліва ў яго поўднёва - заходняй частцы. Усюды, дзе ні глянь — відаць цэлы лес пад'емных вежавых кранаў.

Глыбока пад зямлёю пралеглі ва ўсе канцы Масквы тунэлі метрапалітэна. У гэтым годзе пабудавана новыя станцыі — «УСГВ», «Ленінскія горы», «МДУ» і іншыя. Простыя па архітэктуры, зручныя для карыстання яны робяць добрае ўражанне. Усе станцыі метро абсталяваны адным цікавым прыстасаваннем, якога раней не было: вялікая карта ліній метрапалітэна. Для таго, каб даведацца, якім маршрутам вам ехаць, дзе рабіць перасадкі, трэба націснуць кнопку з абазначэннем патрэбнай станцыі і на карце электралямпачкі аўтаматычна пакажуць вам шлях.

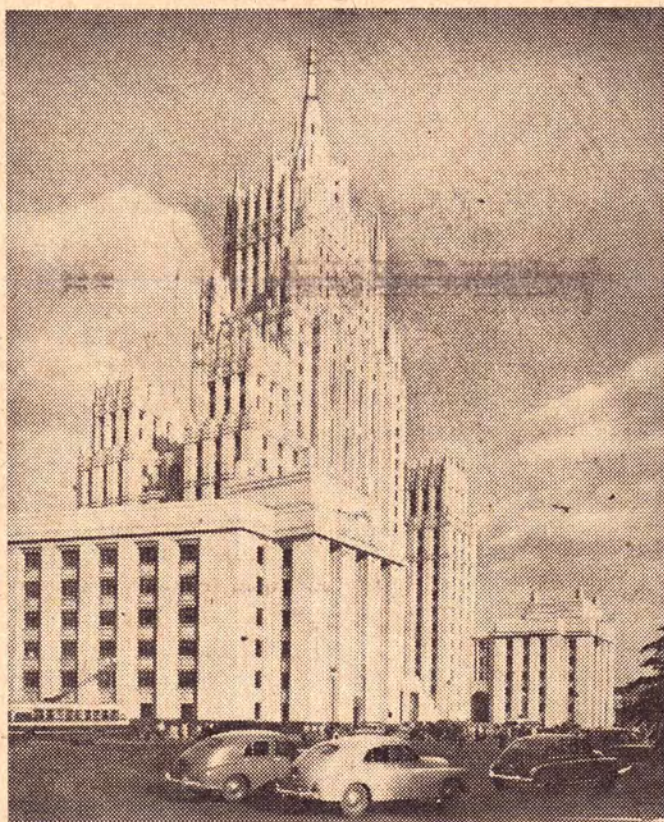
Надзвычай цікавая ў гэтым годзе т. зв. «Маскоўская тэатральная вясна». На гастролях у Маскве выступаюць Талінскі, Омскі і іншыя тэатры, чэхаславацкі тэатр «Д—34», які паказвае спектаклі — «На кірмашы», «Опера жабракоў», «Лавец пацукоў», «Кожнаму па заслугах» і іншыя. Выступаў тут і Данецкі шахцёрскі ансамбль «Маладая гвардыя». Гаворачы аб ім, нельга абмінуць, каб не сказаць некалькі слоў пра канцэрт гарнякоў — столькі святла, фарбаў, імклівасці ў выступленнях танцораў, столькі прыгожасці і лірычнасці ў выканаўцаў народных украінскіх песень.

На Чырвонапруднай вуліцы, побач Яраслаўскага вакзала звяртае ўвагу рэклама «Беларусь». Гэта прадуктовы магазін Міністэрства гандлю Беларусі. Тут мы знойдзем прадукцыю беларускіх заводаў і фабрык, калгасаў і соўгасаў — віно і фрукты, кансервы і папяросы, цукеркі і сала, каўбасу і масла. Унутры залы магазіна аздоблены ў беларускім нацыянальным стылю.

У Маскве працуе шмат музеяў, іх залы заўсёды поўны наведвальнікаў. Зараз у музеі ўсходняй культуры экспануецца выстаўка твораў малярства і мастацкай фатаграфіі Цэйлона, у музеі выяўленчага мастацтва імя Пушкіна — выстаўка помнікаў культуры і мастацтва Аб'еднанай Арабскай Рэспублікі.

Нядаўна адзначаўся дзень Перамо.і над фашыстоўскай Нямеччынай, які стаў традыцыйным святам народаў Савецкага Саюза. Вечарам Чырвоную плошчу запоўнілі тысячы масквічоў. Роўна ў дзесяць гадзін начное неба прарэзалі пукі пражэктарных праменняў, прагрымеў залп з гармат і ўвысь ўзняліся снапы рознаколерных ракет.

Відаць у гэты момант у памяці многіх на плошчы ўзніклі даўно адышоўшыя ў былое малюнкі — восень 1941 года, зацятыя бойкі на падходах да сталіцы, налёты варожых бамбардзіроўшчыкаў, праменні пражэктараў, што абмацваюць цёмнае восеньскае неба, разрывы снарадаў, збітыя гітлераўскія самалёты. А можа прыпомніўся і другі малюнак — сонечны вясновы дзень 9 мая

Высотны будын.к і.а Смаленскай плошчы.

1945 года. Тут-жа, на Чырвонай плошчы, весяліцца народ, што здабыў шматлікімі ахвярамі і крывёй перамогу над ворагам. Усюды чуюцца песні і музыка, радасць пануе навокал.

11 мая дзесяткі тысяч масквічоў з самага ранку накіраваліся ў павільёны - палацы і плошчы Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўкі. Пасля ўрачыстага мітынгу над павільёнамі ўзвіліся дзяржаўны сцяг СССР і сцягі рэспублік. У гэты дзень да познага вечара было шматлюдна на ўсіх плошчах і ў павільёнах выстаўкі.

А. С.

Новыя кнігі

Апошнім часам на полках кніжных магазінаў паказалася кніжка ў цвёрдых вокладках, з чырвонымі супер - вокладкамі — найлепшая рэч Эрнестра Хемінгвая — «Каму б'е звон». Гэта кніжка аб змагаючайся Іспаніі 1936 г.

Партызаны на тылах ворага, вельмі рызыкоўныя, небяспечныя, баявыя аперацыі, каханне ў незвычайных умовах — такі больш - менш змест аповесці. Вядомыя нам такія кнігі, усе любім чытаць іх. І ў мінулыя гады былі яны найбольш чытанымі.

Кніжка «Каму б'е звон» адрозніваецца ад усіх вядомых нам кніжак аб вайне так спосабам, у які аўтар паказвае сваіх герояў, як і самым вобразам змагаючага свету. Хемінгвай выяўляе свой стыль званы бігавіярызмам (ад напрамку псіхалогіі аб той-жа назве, інакш псіхалогія паводзін).

Бігавіярысты сцвярджаюць, што ва ўчынках чалавека выяўляецца яго псіхіка, яны не прызнаюць прынцыпаў інтраспекцыі і аналізу пачуццяў, абмяжоўваючыся толькі да рэгістрыравання прыкмет і выяўленняў людскіх характараў. Хемінгвай не псіхалагізіруе, не робіць аналізу падрабязных перажыванняў сваіх герояў, апісвае толькі тое, што яны робяць і гавораць. Ён проста падае дакладную, сціслую, без лішніх уставак, рэляцыю.

Глыбока памыліўся-б той, хто ў простым стылю сцвярдзіў-бы прымітывізм пісьменніка. Стыль Хемінгвая з'яўляецца квінтэсенцыяй яго шырокіх ведаў аб апісаным прадмеце і аб глыбокім знаёмстве чалавечай псіхікі. Для таго, каб выступаючыя ў яго аповесці асобы былі жывымі людзьмі, нічым не напамінаючымі паперкавых герояў, пісьменнік павінен ведаць аб іх значна больш чым нам сказаў. Хемінгвай, як зрэшты сам аб гэтым сказаў, не гаворыць толькі аб тым, што яму вельмі добра вядомае. І менавіта таму дасягае належных мастацкіх эфектаў. Хемінгвая можна параўноўваць да зручнага штукара, які вельмі спрытна хавае перад намі свае намаганні, каб мы яшчэ больш захапляліся яго творам.

Хемінгвай быў вялікім сімпатыкам і абаронцам іспанскай дэмакратыі. Аднак, як пісьменнік побач геройства рэспублікі паказвае таксама цёмныя бакі. Разамкнутыя партызаны дзейнічаюць на тылах франксісцкіх войск. сярод якіх адбываецца ўся падзея, складаюцца з людзей, аб рознавідных індывідуальных прыкметах і вялікай розніцы калі разыходзіцца аб этычныя якасці. Аднак людзі гэтыя перад тварам смерці пратрываюць да канца ў пазіцыі найлепшых герояў.

Знамянальнымі з'яўляюцца загаловак і мотто кніжкі — «Не пытай, каму б'е звон; б'е ён табе» — гаворыць пісьменнік словамі англійскага паэта. Падзенне змагаючайся Іспаніі з'яўляецца падзеннем усіх людзей адданых прынцыпам свабоды і правоў чалавека.

Любоўныя моманты аповесці акрэсліваюцца найлепшымі крытыкамі як найлепшыя з тых, якія існуюць у сусветнай літаратуры. Кніжка папярэджана цікавым уступам перакладчыка Браніслава Зялінскага, які ў самых новых размалёўках паказвае постаць Хемінгвая. Як вядома, жыццё Хемінгвая ёсць не менш цікавым ад жыцця яго герояў. Гэта чалавек, якога жыццё надзвычай бурлівае, затое-ж шчасце проста гігантычнае. Ён са зброяй у руках прайшоў шмат войнаў і рэвалюцый, з самых цяжкіх абставін выходзіў жывым (напрыклад з двух самалётных катастроф). Шрамы на яго целе, як падаюць біёграфы, значаць каля 180 ран. Ва ўступе Зялінскага даведваемся, што гэты неспакойны дух, нібыта ўзор цвёрдай мужнасці, у істоце ўяўляе сабой мяккую, сентыментальную, баязлівую і забабонную, амаль жаночую душу (цікава!).

УЛАДЗІМІР ПАУЛЮЧУК

Б. Нікіцюк

Людзі з КПЗБ

(Глядзі пачатак у 20, 21 №)

— Каты, не біце, — паспеў яшчэ вымавіць і абамлеў. Нешта хлюснула яму ў твар. Адчыніў рот, хапіў некалькі капеляк вады. Здрадзіў сябе — каты ўбачылі, што ён жыве, і сталі яшчэ горш яго мучыць. Павал пачуў выццё... Зацямненне свядомасці... Ізноў хлюст у твар. Выццё паўтарылася. Павал ледзь адкрыў залепленыя крывёю вочы... Зразумеў, што гэта ён сам так вые ад болю.

— Хто з'яўляецца арганізатарам КПЗБ? — чуў нейкі глухі, быццам з далёку даходзячы, голас. Не мог сабраць думак. КПЗБ, аб што яму разыходзіцца — не разумее. Хіба я што сказаў? — круціцца ў мутных думках Паўла.

— Хто належыць да КПЗБ, дзе кіраўніцтва арганізацыі?! Павал расплюшчвае вочы. Бачыць усе тыя-ж самыя твары катаў. Паволі стаў прыходзіць у прытомнасць.

— Дурні, чаго ад мяне хочаце? — ледзь вымавіў са злосцю і раптам адчуў моцны ўдар жалезам у зубы. Ізноў зрабіўся непрытомным.

Аляксей Трашчотка быў яшчэ горш трэціраваны. Горла запхнулі яму брудлай шматай, у нос і рот налілі воцату і нафты. Аляксей зрабіўся цалкам штыўным. Пасля таго каты выцягнулі анучу, адлілі вадою, раздзелі да гала і вялікімі абцугамі сталі сціскаць жывот і грудзі. Аляксей адчуваў страшэнны , праніклівы боль — віўся, як вужака.

Адзін з катаў сціснуў цела жалезнымі клешнямі. Аляксей адразу абамлеў. Ажыў ізноў, калі палілі яго вадою. Парушыў брывом.

— Жыве, дрэнь, цвёрды.

Сказалі ўстаць. Калючы боль авалодаў усім целам Аляксея, ён ледзь зрабіў адзін, другі, трэці крок, як ізноў пасыпаліся ўдары палкамі, шваранамі, жалезнымі прутамі. Поўмёртвы апаў на бетон. Ізноў палілася вада.

— Ну комуніст, гавары, хто з табою быў у КПЗБ? — пачуў над сабою голас.

Аляксей паглядзеў напоўрасплюшчаным, акрываўленым вокам, скрыгатнуў зубамі і астаткам сіл вымавіў: — Нічога не скажу, фашысцкая скаціна...

Раптам абутая нага шпурхнула балюча ў жывот. Аляксею забіла подых. Потым другі і трэці штурхель — проста ў твар. Б'юць палкамі, як цапамі, калоцяць, льюць ваду, а потым ізноў б'юць.

Катавальню праходзілі ўсе арыштаваныя КПЗБ-оўцы. Цвёрдыя як сталь маўчалі, але часам здаралася, што хваравітыя арганізмы не маглі перанесці моцнага болю. Поўпрытомныя не вытрымоўвалі і прызнаваліся. Так здарылася з Дарафеюкам. Слабы здароўем, хваравіты, не вытрымоўваючы болю прызнаў сябе вінаватым і згадзіўся падпісаць дэкларацыю аб супрацоўніцтве з «Дэфай». Калі вярнуўся з допыту — прызнаўся таварышам.

— Не змог вытрымаць, даруйце і паверце, не вытрываў я, падпісаў, але нікога з вас не выдам. Прысягаю, верце — плакаў як дзіцё. — Каб адразу забілі, а то катуюць, не перанёс. Даруйце браткі.

Судовы разбор ваяводскага суда адбыўся на выязднай сесіі ў Бельску - Падляскім у выніку чаго быў выданы наступны прысуд:

Аляксей Трашчотка на 5 год турмы
Аляксандр Шварц — 4 гады турмы
Марка Вошчэнка — 4 гады турмы
Даніла Янчук — 4 гады турмы
Павал Трашчотка — 4 гады турмы.

Турэмная комуна

Пасля аб'яўлення пастановы суда вязні былі прывезены ў Беласток. Цяжкія муры аддзялілі іх ад свету. Вокны камер закратаваныя, абкутыя жалезныя дзверы, ля якіх пастаянна вартавалі стражнікі і паліцыя. У камерах турмы КПЗБ-оўцы з Новасад сустрэліся са старымі, загартаванымі комуністамі, ад якіх даведаліся аб турэмным жыцці. Комуністы прынялі КПЗБ-оўцаў у турэмную комуну. Сакратаром камітэта групы комуны быў выбраны Павал Трашчотка. Задачай яго было:

(Працяг на стар. 6)

Будуем мураваныя дамы

Будаўляныя справы

Нашы чытачы маюць яшчэ шмат хат і гаспадарчых будынкаў, пакрытых саломай, часта драўляных і старых, пахілых. А ёсць і такія людзі, якім і па іншых прычынах неабходна пабудаваць новую хату.

Як пабудаваць новую хату, з чаго — цэглы ці дрэва, ці з іншых матэрыялаў? Адкуль узяць сродкі на пабудову новай хаты? Вось пытанні, якія не аднаго нашага чытача хвалююць і не даюць спакою.

Рэдакцыя «Нівы» хоча дапамагчы кожнаму пабудаваць мураваны дом.

Пішыце да нас аб гэтых справах. Чакаем Вашых лістаў. На кожны Ваш ліст атрымаеце адказ

Дзе купіць дахаўчарку або цаглярку

У сучасны момант пры павятовых радах арганізоўваюцца каардынацыйныя гурткі па прадукцыі будаўнічых матэрыялаў і вясковага будаўніцтва. У склад гэтых каардынацыйных гурткоў уваходзяць спецыялісты — прадстаўнікі адпаведных рэсортаў павятовых улад.

Між іншым, тут кожны зацікаўлены гаспадар ці вясковы гурток можа даведацца, дзе, як і па якой цане набыць патрэбную дахаўчарку, пустакарку, цаглярку ці іншае падобнае абсталяванне.

Выкарыстоўваючы факт, што ў апошні час дзяржаўныя цагельні Беласточчыны абавязаны праводзіць прывар-штатовае адплатнае абучэнне, кожны зацікаўлены гэтым гаспадар - гуртковец мае магчымасць не толькі навучыцца выраблядь цэглу, але таксама і крыху зарабіць у час такога навучання. Апрача гэтага, ужо ёсць апрацаваная простая інструкцыя для гаспадароў аб тым, як сваім спосабам даследваць паклады гліны. Моцна зніжана аплата вясковым гурткам за лабараторны аналіз такіх доследаў. Пры павятовых радах будуць адкрыты пазычальні дахаўчарак, пустакарак, цаглярак і іншага абсталявання. Аплаты за пазычанне гэтых машын для вясковых гурткоў невялікія.

Цагельні ў Дуброве і Чыжах

Яшчэ ў бягучым годзе ў Дуброве распачнуцца работы па пабудове дзяржаўнай цагельні. Цяпер праводзіцца геалагічная разведка гліны. Ад якасці гліны і размераў яе пакладаў будзе залежаць велічыня будучай цагельні і прадукцыйная магутнасць. Будову плануецца закончыць каля 1960 года.

Непадалёк шасэ Бельск — Гайнаўка ў аколіцы вёскі Чыжы албываюцца бурыльныя работы мясцовых пакладаў гліны. Тут у гадах 1959—61 мяркуюць пабудаваць цагельню. Будзе яна мець навейшае тэхнічнае абсталяванне.

Ужо распачаты падрыхтоўчыя доследныя работы для пабудовы вапнава - пяскавой цагельні ў Суражы н/д Нарвай. Будова пачнецца ў 1960 годзе.

У гэтых новых аб'ектах у будучым знойдуць сабе працу і зарабак дзесяткі акалічных малазямельных гаспадароў.

Фабрыка хат

Цікава ведаць, што яшчэ ў гэтым годзе беластоцкае павятовае прадпрыемства прэфабрыкатаў у сваёй бетанярні пры вул. Гетманскай у Беластоку наладзіць прадукцыю аднаі двухсямейных «гатовых» домікаў! Як гэта — «гатовых»? — спытае хтосьць. А вось — асобныя часткі сцен будуць выраблены ў выглядзе вялікіх блокаў. Будова хаты з гэтакіх блокаў працягнецца ўсяго каля двух тыдняў. Як падлічваюць спецыялісты, такая хата будзе каштаваць не больш 40—60 тыс. зл. Сухая і цёплая.

Першая «гатовая» хата будзе выпушчана ўжо ў канцы месяца чэрвеня. Закупіць яе ваяводскае аб'еднанне працоўнай кааперацыі. Магчыма, летам у Беластоку будзе адкрыта выстаўка такіх будынкаў для публічнага агляду.

Далейшыя ільготы сялянскім гурткам

У аўторак (20-V.) мы даведаліся, што міністр фінансаў падпісаў распараджэнне аб звальненні ад скарбовых аплат сялянскіх гурткоў па вырабу будаўнічых матэрыялаў.

Да гэтага часу трэба было плаціць 100 зл за заяву («подане») і 400 зл. за рэгістрацыю ў павятовых уладах.

Як добра рабіць цэглу? Ці добрая гліна?...

У аўторак, 20-V., пры мясцовай цагельні ў Кляшчэлях (Гайнаўскі пав.) распачаўся практычна - тэарэтычны курс цагельшчыкаў і качагараў, у якім удзельнічае 20 гаспадароў. На гэты курс пасланы іх сялянскія гурткі па вырабу будаўнічых матэрыялаў.

Яшчэ адзін такі курс тут адбудзецца ў пачатку месяца чэрвеня. Гайнаўшчыне прыбудзе 40 новых адукаваных майстроў для мясцовых палявых цагельняў.

Нам здаецца, што ваяводскае праўленне мясцовай прамысловасці будаўнічых матэрыялаў і ваяводскае праўленне сельскагаспадарчых гурткоў і арганізацый у Беластоку могуць і павінны сарганізаваць падобныя курсы і ў іншых паветах (напрыклад, у Беластоцкім). (ся)

Вось такія дамы пабудавала ўжо шмат нашых сялян. Фото — аа

Важна гурткоўцам.

Калі няма дзе выпаліць цэглу...

Гурткі па вырабу будаўнічых матэрыялаў, якія часова не маюць сваіх печаў, сырую цэглу могуць выпальваць у дзяржаўных цагельнях. Як нам паведамляюць, ваяводскае праўленне мясцовай прамысловасці будаўнічых матэрыялаў у Беластоку ўжо зацвердзіла патрэбнае ў гэтай справе распараджэнне.

Аднача́сова даведаліся, што ў гэтым-жа ваяводскім праўленні ўжо заканчваецца распрацоўка праекта к а н т р а к т а ц ы і сырой цэглы. Згодна з гэтым праектам, у недалёкай будучыні дзяржаўныя цагельні Беласточчыны будуць праводзіць закупкі сырой цэглы ў неабмежаваных колькасцях. (ся)

Суседская помач

Каб прыйсці з помаччу ў палявых работах, удовам, на Сесіі ГРН у Гуранах, Сакольскага павета, абмеркавана план суседскай помачы. Помач у веснавых работах ужо атрымала ўдава Марыя Анікей з Грыбоўшчыны, у якой дзве хворыя дачкі. Браніслаў Кулакоўскі зрабіў ворыва на яе гаспадарцы, а Аляксандр Налівайка пасеяў авёс.

Калі будзе патрэба, то удовы атрымаюць таксама помач і ў часе ўборкі ураджаю. (вб)

Грамадскім чынам

Дарогу з Нетупы ў Слабаду на Сакольшчыне перасякае невялікая рачулка. Некалі тут быў добры мосцік аднак з часам ён спарахнеў і зусім разваліўся. Апошнім часам тут зусім не магчыма праехаць.

Жыхары вёскі Слабада, грамадскім працоўным абавязкам пастанавілі пабудаваць тут новы мост. Яны ўжо звезлі сваё дрэва да рачулкі, папілавалі яго і незадоўга пабудуюць мост. (вб)

Ці ведаеш беларускую літаратуру

Марыя Косіч

Марыя Нікалаеўна Косіч нарадзілася каля 1850 года. Першапачатковае выхаванне атрымала ў свайго дзеда Г. М. Сілевіча, маёнтак якога знаходзіўся недалёка ад с. Расухі, Мглянскага павета, Чарнігаўскай губерні. Потым вучылася ў Пецярбургу.

У дзяцінстве разам з дваровымі дзяўчатамі любіла спяваць народныя песні. Пазней, у 70-х і 80-х гг., ужо будучы замужам, наладжвала харавыя спевы і пачала рабіць навуковыя запісы песень. У выніку гэтай шматгадовай дзейнасці была складзена вялікая праца «Литвины - белорусы Черниговской губерний, их быт и песни» якая спачатку была надрукавана ў часопісе «Русская старина» за 1901 г., а ў 1902 годзе выйшла асобным выданнем у Пецярбургу.

Уступам да песень з'яўляецца апісанне жыцця сялян у часы прыгона. Асобныя малюнкі надзвычай рэалістычныя па свайму характару.

Апісваючы карціны прыгоннага жыцця, Косіч не робіць рэвалюцыйных вывадаў. Іншы раз яна пачынае разважаць аб ленасці і п'янстве мужыкоў.

Прадстаўляе цікавасць і навуковую каштоўнасць заключны раздзел працы «Звуковые особенности белорусского говора».

М. Н. Косіч з'яўляецца адной з першых перакладчыц баек І. А. Крылова на беларускую мову. Пераклады асобных баек мелі дэмакратычны характар і таму не былі прапушчаны цэнзурай.

Арыгінальны твор «На перасяленне» не вызначаецца якімі - небудзь мастацкімі вартасцямі.

Воўк і зязюля

Уздумаў воўк
У дарогу сабірацца,
Прыходзе ён
З зязюляй папрашчацца.
Не моч мая, тут, кажа, жыць!
Ну да-й — народ! вор на вару,
Хоць тут сам чорт
Усё-б ён біў, да грабіў;
І тэй, яму-б ні ўладзіў
— Куда-ж ты, дзядзюшка, ідзеш,
І дзе ты месца там сабе знайдзеш,
Што-б спаўнялі ўсё тваё хацення.
— Іду я на пірасялення,
Цераз Чалыбін, на Амур.
Там каля стада
Сабак ні стаўляюць на калавур!
А пастухі — ну чыстыя-ж авечкі;
Там кажуць ні з вады
А з пастаялкі рэчкі.
Пшаніца родзе,
Уволю хлеба,
І паміраць не трэба.
— Пастой-жа, ні ў пагнеў будзь сказана
А твой нараў і рот з клыкамі
Ці тут пакініш,
Ці возьмеш на Амур?
— Пакінуць' — Во здурэла баба,
Якую чапуху вярзе
І несінеціцу нясе!
Тагды зязюля так сказала:
Няхай сабе мая і чапуха —
Да толькі быць табе
К вясне без кажуха.

Клявеччык і галдзюка

Ой народушку у пеклі,
Ды-ж народ усё паштенны,
Ні якая-небудзь дрань:
Усюды то купец, то поп, то пан,
Каго заўгодна вам
Ірхірэйі -й тыя там:
Было значыць за вошта.
Папаліся туды яны нідарам!
Ідуць радамі, усё па парам
Ня пруцца так, як мы над проскуру у вабедні.
Ато над хрэст, як на малебні.
Тыя-ж, што людзям
Багата ліха парабілі,
У первых там радах яны,
І Юда, што Хрыста прадаў:
На улонні у сатаны.
Во йдуць з клявеччыкам
У парацы галдзюка,
Наткнуліся на хвортку
І завізалі спорку,
Каму наперад ііць
Змія сіпіць:
«Кажу па праўдзі вам»

Пад развагу моладзі ў Рыбалах

Ужо пара абудзіцца

Пасярод раўнінных палёў, абапал шырокай асфальтавай шасэ з Беластока ў Бельск, раскінулася, адна з большых на Беласточчыне, вёска Рыбалы.

Мясцовасць тут прыгожая. Недалёка за вёскай пачынаюцца сенажаці, сярод якіх хаваючыся ў густым кустарніку гібкага лазняку маляўнічымі паваротамі, лянiва цячэ Нарва. За ракой на невялікім узвышшы пачынаецца густы, сасновы лес.

Ды і сама вёска выглядзіць нядрэнна. Прасторныя дамы, пабудаваныя са здаровай, жоўта - смольнай сасніны, пераважна пакрытыя чарапіцай. Ёсць тут некалькі і старэнькіх, спарахнелых домікаў, саламяныя стрэхі якіх знізіліся аж да самай зямелькі, прыкрываючы і так невялікія аконцы. Ну, што-ж не ўсе адразу пасля цяжару вайны змаглі пабудавацца.

Пры кожнай хаце адгароджаны невялікія гародчыкі, у якіх летам знойдзеш поўна рознаколерных, пахучых кветак. Аж у вачах мярэшчыцца, калі заглянеш у такі гародчык. Вось пад самай хатай роўнымі кружочкамі, на тоненькіх сцяблінках растуць далікатныя настулькі. Калі прыпячэ сонца, яны нібы саромлівыя дзяўчынкі, апускаюць свае галоўкі — кветачкі ўніз, хаваючыся ад пяшчот яго гарачых праменняў. Пад плотам бліжэй да дарогі, быццам стройныя хлопцы, горда растуць высокія касачы. Пасярэдзіне агародчыка ў пачэсным месцы, нібы дастойныя дамы, лянiва ківаюць галоўкамі прыгожыя півоні. Нярэдка тут сустрэнеш і каралеву кветак, чароўную ружу.

Рыбалаўскія дзяўчаты вялікія спецыялісткі ў вырошчванні кветак.

Пасярод вёскі, за драцянай агарожай, абсаджаная стройнымі ёлачкамі, стаіць пачатковая школа. Побач яе купалападобная, арыгінальна пабудаваная царква. Непадалёк за царквою, у звычайнай сялянскай хаце знаходзіцца мясцовы радыёвузел. Раз у тыдзень жыхары Рыбалаў і акалічных вёсак праз радыёкропкі слухаюць радыёперадачу на беларускай мове. Нейк горда гучыць на роднай мове, малады задорны голас спікёра — Зіны Бурыла, настаўніцы мясцовай школы.

Па другі бок вуліцы размясціўся будынак прэзідыума ГРН у якім знаходзіцца грамадская бібліятэка, далей будынак малачарні і легендарны калодзеж, пры якім штогод на «крэшчэніе» адбываюцца рэлігійныя абрады. Па адзін бок вуліцы праходзіць электрычная лінія, па другі — тэлефонная.

У вёсцы ёсць каля 100 асоб моладзі. Апошнім часам сарганізавана гурток ЗМВ, у рады якога ўступіла 13 маладых хлопцаў і дзяўчын. Старшынёй гуртка выбрана Івана Аляксеюка.

Здавалася-б, у Рыбалах вельмі спрыяльныя ўмовы дзеля таго, каб разгарнуць культурную дзейнасць сярод моладзі, каб выйсці са штодзённага аднастайнага жыцця, пачаць думаць, рабіць пошукі, каб жыццё стала больш радасным, цікавым.

Нажаль сярод Рыбалаўскай моладзі назіраецца нейкую апатыю, абыякавасць да якой-колеч ініцыятывы, да ўсяго таго, што змагло-б перамяніць дагэтуляшнюю нуду і безнадзейнасць. Вось дзіўна, за гады народнай улады вёска змяніла зусім сваё аблічча, у вёску поўнасцю ўвайшла электрычнасць, а псіхіка моладзі, яе жыццё, засталіся амаль такімі, як некалі іх дзядоў, прадзядоў. Калі не лічыць таго, што цяпер моладзь бесапараўнальна лепш апранаецца, што веласіпед стаўся нармальнай рэчай у жыцці кожнага хлопца, а імкненнем яго — гэта набыць матацыкл, то ў жыцці Рыбалаўскай моладзі сапраўды не назіраецца іншай перамены. Так, як калісь іх дзяды, так цяпер і яны, у доўгія зімовыя вечары збіраюцца ў пасобных хатах, «рэжуць» у карты (мо' толькі гульні цяпер навейшыя), некаторыя ходзяць на кудзельніцы, дзе не зусім ветліва адносяцца да дзяўчат.

Як некалі, так і цяпер самай вялікай атракцыяй з'яўляецца забава, якая час-ад-часу адбываецца ў вёсцы. Забава вядома, ніколі не адбудзецца без гарэлкі. А Рыбалаўскія хлопцы вялікія аматары да выпіўкі. Таму забава неаднойчы заканчваецца хуліганскай баталіяй.

Восенню і зімой, шмат рыбалаўскіх хлопцаў штодзённа даязджаюць на працу ў Беласток, менавіта некаторыя з іх, так сказаць, пераносяць гарадскую «культуру» ў вёску. Яны на забавах водзяць рэй, распачынаюць бойкі, груба адносяцца да дзяўчат. Ну, што-ж, яны ўжо не «вясковыя», могуць сабе дазволіць на гэта. Зрэшты, трэба-ж чымсці адрозніцца ад вясковых хлопцаў, не знаючых жыцця горада.

Апрача гэтых, няма тут больш чым павесяліцца, ані, як пазабаўляцца, ніякіх разрывак.

Члены ЗМВ ужо неаднойчы абмяркоўвалі, як разварушыць у вёсцы сапраўднае культурнае жыццё. Хацелі арганізаваць гурток мастацкай самадзейнасці (у вёсцы ёсць шмат таленавітай моладзі) даць некалькі пастановак і зарабіўшы грошай купіць спартыўныя прылады, разгарнуць спартыўнае жыццё. Пакуль, што гэта ім не ўдаецца.

— Нашая моладзь, апрача гарэлкі і забаў, амаль нічым не цікавіцца, — кажуць яны з горыччу. Хіба толькі спортам.

Вось менавіта, спорт. А чаму-б не распачаць працы сярод моладзі менавіта ад спорту. У школе ёсць сетка, ёсць мяч. Шмат моладзі з вялікай ахвотай, амаль штодзённа, гуляе ў мяч.

Чаму-б напрыклад не арганізаваць валейбольную каманду ды не сустрэцца з падобнай камандай іншай вёскі? Кіраўнік школы з вялікай ахвотай заўсёды дасць моладзі сетку і мяч, яшчэ і дапаможа ў арганізацыі такой каманды. Можна таксама арганізаваць спаборніцтвы па велагонцы. У Рыбалах амаль кожны хлопец мае веласіпед і такія спаборніцтвы несумненна будуць цікавіць. Кожны-ж з хлопцаў будзе лічыць сваім гонарам быць найлепшым велагоншчыкам у вёсцы.

Многія Рыбалаўскія дзяўчаты вельмі прыгожа вышываюць, некаторыя ўмеюць ткаць прыгожыя дываны, рабіць карункі. Чаму-б зімой не арганізаваць з найбольш здольных, гуртка народнага мастацтва? Несумненна іх працай зацікавілася-б ЦПЛіА і аказала-б вялікую падтрымку.

Патрэбны толькі пачатак. А пачатак можна распачынаць і ад малых спраў, якімі ўсё-ж-такі цікавіцца моладзь.

В. БАРШЧЭУСКІ

Язэп Немцуновіч у Нарве з'яўляецца прыкладным бібліятэкарам. Кніжкі ў яго прыгожа апраўленыя, зроблена выстаўка. Немцуновіч арганізуе выстаўкі не толькі ў Дні асветы, кніжкі і друку, а некалькі разоў ў год. У яго ёсць 135 асоб пастаянных чытачоў.

Тэкст і фота — А. А

Гэта цікава

Пры Акадэміі навук беларускай ССР існуе спецыяльная станцыя, якая займаецца даследаваннем доўга жывучых людзей. Больш чым 17.000 асоб, у тым ліку 111 такіх, якія пражылі ўжо за 100 год, знаходзяцца пад спецыяльным наглядам.

Найбольш цікавым з'яўляецца той факт, што большасць старэчын здольны выконваць ўсе працы. Напрыклад: стогадовая Вольга Фесюк з вёскі Бярэза яшчэ год назад магла працаваць у калгасе. А 104-гадовы Кузьма Мучко з вёскі Масты да сёння займаецца фізічнай працай. Лёгкую працу выконвае таксама 112-гадовая Марфа Грындзіна з вёскі Міхановічы. Таксама працаваць яшчэ могуць: 108-гадовая Галена Быліцкая, 105-гадовая Акуліна Кажухоўская і 115-гадовая Гаруціна Мядзелец.

Большасць з гэтых пажылых людзей валодаюць яшчэ слухам, узрокам і памяццю. Некаторыя вельмі добра памятаюць часы паншчыны.

Спорт

Некалькі слоў аб вясковым спорце ў Бельскім павеце

У Бельскім павеце ёсць 48 Л(ь)ЗС-аўскіх арганізацый. На працягу некалькіх гадоў большасць арганізацый зусім не развівалася, аднак цяпер яны праяўляюць ініцыятыву да дзейнасці. У гэтым сезоне 40 футбольных дружын будуць удзельнічаць у спаборніцтвах, пасля таго найлепшыя з іх паедуць на спаборніцтвы ў Бельск. У спаборніцтвах па валейболу будзе ўдзельнічаць 5 дружын. У вясковых спартыўных камандах амаль не спатыкаецца жанчын — яны ўсё яшчэ саромяцца паказацца ў спартыўным касцюме. Няма чаго саромiцца. Спорт дае магчымасць развівацца фізічна, дае здароўе і сілу.

Вельмі прыемна сцвярдзіць, што Л(ь)ЗС-ам штораз больш дапамагаюць ГС-ы. На гэты год ПЗГС у Бельску прызначыў 20 тыс. зл. добра працуючым эльзэтэсам.

(аа)

А сама уперад — там!
Тады і чарцянок к ім умяшаўся
«Пастойка, лішань, ні хапайся,
Назад падайся!
Ад твайго жала толькі й дастаецца
Таму, хто блізка пападзецца,
А клявеччык брахнёй і языком
Прайме заглазна вёрст за дзвесці,
Затым клявеччыка у нас на першым месці».
Каго-то толькі там німа!
Усякага народу цьма!
Тут за разныя правіннасці
Гарачую скавараду лізаць даюць;
А трохі далі за п'янства,
Растоплівая волава ў глотку льюць
І тута люд заможны!
Далжно пры дзеньгах кожны
У сапагах, у жупанах
Ёсць пры часах, — у піджаках
Народ з сябе пазорны — крыпакі
А йдзе-ж падзеліcь бедня́кі.
Глядзь-аж на задзі,
З вязанкай на плічах
І сярмяга
Іш та адвага!
І тут свайго не пакідаюць,
Відна, што з панскіх
Ці з лясоў казённых
Дворы цягаюць.
Прыгледжуся, — аж не...
Яны то носюць на сабе
Ці на падзённай - то яны рабоці
Ці дарма па сваёй ахоці.
Дзівіцеся-тка!
Мужыкі і ў пеклі ні гуляюць,
А пад паноў, што ў смале кіпяць
Без перастанку дровы носяць
Ды падкладаюць.

Лісіца і карэння

У зялёнай даліні
На кудравым дзераўцы
Лісцяйка шумела,
З ветрыкам шапталася.
Горда велічалася,
Сабой выхвалялася.
Во, як мы прыгожа
Дзераўцо урадзілі,
Адны мы дубову
Усю ўзвісялілі!
Шыроку даліну
Толькі мы ўкрасілі!
Да нас жодный год,
Даждаўшысь вясны,
Ідуць дзевачкі
Вадзіць карагод,
І пастух і пахар
У жаркі дзянёк
Ідуць к нам у цянёк.
Што праўду таіць,
Калі вы і самі,
Ветры віцярочкі
Ні разлучны з намі.
— Няхуда-б і нам
Спасіба сказаць, —
Адгукнулісь корні
Ціханька з зямлі.
Тут пад гаям нідалёчка
Сеіў мужык лён,
Усё да славечка
Пачуў ета ён.
К поўдню вадні, мухі
Ні даюць пахаць
Па няволі трэба
С сахі выпрагаць,
Ён спутаў каня,
Пусціў па траве,
А сам лёг пад дзераўца.
Трохі падрамаць.
Да гледзячы на чалога
Так і мы з табой,
Пачаў уздыхаць:
Конічак ты мой.
Ад ранніх гадоў
Потам абліваімся
Із сіл выбіваімся,
А ні мала і тых,
Што па ўсяму свету
Як лісця шумяць
Дзела ні глядзяць.
Тыя нам не скажуць
За працу спасіба,
Й ім тоя ні ў памяць,
Што не будзе пахаты...
Ну папасвіўся, чалый,
Годзе панавацць
Нам з табой ня можна
На баку ліжаць,
Нам трэба пахаць
Пагуляй. Памрэм
Тады-й адыхнем.
Тут нам у жалобку
Трохі паліжаць,
А там на том свеці
Ад вялікай лежні
Бакі забаляць.

Трэці совецкі штучны спадарожнік Зямлі

15 мая 1958 года быў запушчаны трэці совецкі штучны спадарожнік Зямлі. Ён быў выведзены на арбіту пры дапамозе магутнай ракеты-носьбіта на вышыню 1880 кілометраў (найвышэйшы пункт арбіты ад паверхні Зямлі). Пасля таго, як ракета — носьбіт са спадарожнікам дасягла на заданай траекторыі палёта хуткасць звыш 8.000 метраў у секунду, спадарожнік пры дапамозе спецыяльных канструкцый быў аддзелены ад ракеты — носьбіта і пачаў рухацца па эліптычнай арбіце вакол Зямлі. Ракета - носьбіт з абаронными шчыткамі і абаронным конусам рухаюцца па арбітам, блізкім да арбіты спадарожніка. За суткі спадарожнік робіць каля чатырнаццаці абаротаў па арбіце. Як азначана ўжо цяпер, рух трэцяга совецкага спадарожніка будзе больш працяглым, чым рух першых двух совецкіх спадарожнікаў Зямлі.

Па сваіх даных трэці совецкі спадарожнік на многа перавышае першыя штучныя спадарожнікі Зямлі.

Вага спадарожніка — 1327 кілограмаў, ён мае форму падобную да конуса. Даўжыня спадарожніка — 3.57 метра, найбольшы дыяметр — 1,73 метра без уліку выступаючых антэн. На спадарожніку ўстаноўлена вялікая колькасць сістэм для правядзення складаных навуковых доследаў. Гэтыя доследы дапамогуць вывучэнню з'яў, якія адбываюцца ў верхніх пластах атмасферы, і ўплыву касмічных фактараў на працэсы ў верхняй атмасферы.

Спадарожнік аснашчоны вымяральнай радыётэхнічнай апаратурай, якая забяспечвае дакладнае вымярэнне яго руху па арбіце, і радыётэлеметрычнай апаратурай, якая праводзіць няспынную рэгістрацыю вынікаў навуковых вымярэнняў, іх «запамінанне» на працягу руху спадарожні а і перадачу іх на Зямлю пры пралёце спадарожніка над спецыяльнымі станцыямі, якія знаходзяцца на тэрыторыі СССР і робяць прыём сабраных інфармацый. На спадарожніку ёсць праграмная канструкцыя, якая забяспечвае аўтаматычнае функцыяніраванне яго навуковай і вымяральнай апаратуры.

Узрастанне вагі совецкіх спадарожнікаў гаворыць аб далейшых магчымасцях ракетнай тэхнікі. Ужо цяпер ёсць магчымасць запусціць ракету ў космас.

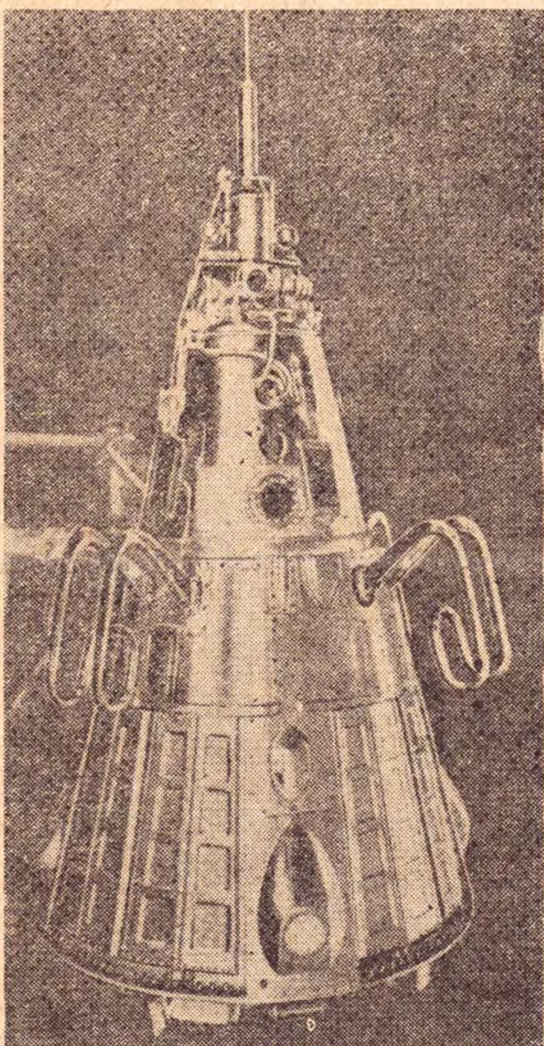
Навуковая апаратура, размешчаная на трэцім совецкім спадарожніку, дасць магчымасць вывучыць многа геаграфічных і фізічных праблем. Будуць вывучацца структура іёнасферы, магнітнае поле Зямлі, касмічныя праменні і інш.

Вялікая колькасць навуковых даследванняў на трэцім совецкім спадарожніку характарызуе яго як сапраўдную навуковую станцыю. Стварэнне такой станцыі на перадавым тэхнічным узроўні і размеркаванне такога шырокага комплексу апаратуры стала магчымым дзякуючы таму, што быў створаны спадарожнік вельмі вялікіх памераў.

Траекторыя спадарожніка будзе праходзіць над усімі пунктамі зямнога шара, якія ляжаць паміж Поўночным і Поўднёвым палярнымі кругамі. Гэта яшчэ больш павышае каштоўнасць навуковых доследаў, якія праводзяцца на спадарожніку.

Назіранні за рухам спадарожніка праводзяцца радыётэхнічнымі метадамі. Сродкі і методыка назіранняў за трэцім спадарожнікам значна ўдасканалены. Спадарожнік мае некалькі радыёперадаючых канструкцый, якія дазваляюць праводзіць вымярэнні яго каардынат пры пераважанні па арбіце. Гэтыя вымярэнні ажыццяўляюцца шэрагам спецыяльна створаных навуковых станцый, аснашчоных вялікай колькасцю радыётэхнічных сродкаў.

Шырокі комплекс узаемна спалучаных даследванняў, якія праводзяцца на спадарожніку, унясе вялікі ўклад у развіццё навукі. Запуск трэцяга совецкага спадарожніка з'яўляецца адным з самых знамянальных падзей у Міжнародным геафізічным годзе. Вялікія памеры спадарожніка і высокая ступень яго аўтаматызацыі набліжаюць совецкую навуку і тэхніку да стварэння касмічных караблёў.

Так выглядае спадарожнік №3.

Ці ведаеш, што...

...ў Мексыцы ёсць парода сабак, якія зусім пазбаўлены валос. Гэтыя сабакі не ўмеюць брахаць. Даўней індзейцы гадавалі гэтых сабак на мяса.

* * *

...павук мае каля тысячы залоз, пры дапамозе якіх ён вытварае павуценне. Нітка павуцення складаецца з бліска тысячы нітачак.

Сельскагаспадарчыя парады

Сад можа пладаносіць кожны год

Для таго каб сад пладаносіў кожны год, яго неабходна старанна даглядаць, асабліва вясной. У маладых садах першую падкормку трэба ўносіць ранняй вясной, як толькі пачынаюць распускацца пупышкі, і другую — у канцы чэрвеня — пачатку ліпеня, у фазе ўзмоцненага росту парасткаў. Падкормка дрэў узмацняе вегетацыйны рост парасткаў і лісця, са дзейнічае атрыманню ўраджаю. Калі дрэвам рэгулярна даваць падкормку, можна дабіцца, што яны будуць пладаносіць штогод, а не праз год, як бывае звычайна.

Для падкормкі пладовых дрэў ужываюцца ўгнаенні, якія добра раствараюцца ў вадзе, лёгка трапляюць да карэнняў і дзейнічаюць хутка і моцна. Да іх адносяцца: з арганічных — гнаевая жыжка, птушыны памёт; з мінеральных— азотныя (сернакіслы амоній, аміячная салетра). Вадкія арганічныя ўгнаенні перад унясеннем у глебу абавязкова разбаўляюць вадой.

Вадкія падкормкі можна ўносіць або павярхоўным палівам па ўсёй паверхні прыстваловага круга, або заворваць у вялікіх садах у барозны, а ў малых —у канаўкі або лункі. Барозны наразаюць конным акучнікам з усіх чатырох бакоў дрэва, а канаўкі або лункі выкопваюць лапатай уручную. У маладых дрэў (да 10-гадовага ўзросту) першую баразну наразаюць на аддегласці 100 — 150 сантыметраў ад ствала. У дрэў, якім больш чым дзесяць год, адлегласць першай баразны ад ствала павінна быць не менш як 150—200 сантыметраў. Гэтак-жа робяць канаўкі ў малых садах. Лункі робяць лапатай вакол дрэва на такой-жа адлегласці ад ствала і такой глыбіні, як і барозны. Норма ўнясення ўгнойвальных раствораў на маладое дрэва ва ўзросце да дзесяці год — 2—3 вядры, ад дзесяці да пятнаццаці год — 4—6 вёдраў. Пасля паліву барозны, канаўкі і лункі засыпаюць зямлёй.

Аграном К. Х.

Куток гаспадыні

Хруст

Малако, смятану, жаўткі яйка, цукровую пудру, соль і крыху кан'яку або гарэлкі добра перамяшаць і, паступова ўсыпаючы муку, замясіць крутое цеста. Цеста раскатаць тонкім пластам, як на локшыну, нарэзаць вузкімі палоскамі даўжынёй 10—12 сантыметраў, пераплесці іх, склаўшы па 2—3 палоскі разам, зляпіць канцы, злёгку змазваючы бялком.

Цеста апусціць у гарачы тлушч, падрыхтаваны з тапленага масла і шмальца або алею. Гатовы хруст выняць відэльцам на рэшата або на паперу і пасыпаць цукровай пудрай, змешанай з ванілінам, цэдрай або карыцай.

На 2,5 шклянкі мукі тры жаўткі, 1 сталовую лыжку цукру, 2 сталовыя лыжкі кан'яку, адну сталовую лыжку смятаны, 1/4 чайнай лыжкі солі, 1/2 шклянкі малака і шклянку тлушчу для смажання.

* * *

Бурак і зялёны гарошак, у адрозненне ад іншай гародніны, не гатуюць у салёнай вадзе. Зялёны гарошак у салёнай вадзе доўга не разварваецца, а бурак робіцца менш смачным.

Людзі з КПЗБ

(Працяг са стар. 3)

утрымоўванне сувязі з іншымі камерамі і распараджэнне харчамі, атрыманымі ад блізкіх і знаёмых. Не было пісьмовых матэрыялаў. Падлік расходаў прадуктаў рабілі на ваконных шыбах пры дапамозе мыла. Адміністрацыя патрактавала КПП-оўцаў і КПЗБ-оўцаў нароўне з крымінальнымі. Не дазволены былі шпацыры, забрана ўласнае адзенне, астрыжаны валасы.

Камуна пастанавіла змагацца за правы, якімі, згодна з існуючым законам, мелі права карыстацца палітычныя вязні. У сувязі з гэтым была аб'яўлена галадоўка. Вязні дзень у дзень не бралі ежы. Пачаткова фашысты намагаліся напалохаць вязняў, дзеля таго стасавалі мукі.

Але КПЗБ-оўцы адказвалі падвойнай галадоўкай. Камуна заявіла адміністрацыі: «Выступаем супроць пазбаўлення нас, як палітычных вязняў, належных нам правоў. Звярнуць нам, абавязкова, наша адзенне, не стрыгчы валасоў, не забараняць выходзіць на шпацыр; даставіць нам літаратуру, спыніць мукі, нам патрэбна лекарская апека».

Галадоўка страшэнная рэч. Той, хто рызыкуе галадаваць — рызыкуе на смерць. Аднойчы з'явіўся ў камеры начальнік.

— Што бунт зрабілі, галадаеце, арыстакратаў рэжаце, хочаце стаць лепшымі ад іншых? Нічога з гэтага не выйдзе. У нашай турме ўсе вязні аднолькавай катэгорыі. Комуніст, бандыта, зладзей — усё адно і тое-ж самае. Большэвікі яшчэ горшыя, таму што заклікаюць звяргаць урад, разбураць лад.

Аднак агітацыя не давала рэзультатаў. Адміністрацыя разбівае комуну. Павал Трашчотка, Аляксей і іншыя засталіся перавезенымі да пасобных ізалятак. Маленькія камеры, у якіх жыццё чалавека падобнае на жыццё птушкі замкнутай у клетцы. Комуністы адлучаныя ад рэшты таварышаў, апранутыя ў смуродныя лахмоцце, яшчэ больш заўзята бунтуюцца. Галадоўка працягваецца. Спрабуюць па-добраму. Нічога не атрымоўваецца. Адчыняюцца дзверы камер, прыносяць корм. Чутны пах стравы. На гэты раз мусіць найбольш апетычны.

Пералліваюць лыжкай турэмны суп. Бліскучыя вочы худых людзей зусім абыякава глядзяць на стражнікаў. Ледзь жывучыя з голаду, ледзь трымаюцца на нагах, але ўпарта стаяць за сваімі патрабаваннямі — прызнаць ім належныя правы. У камеры пачуўся слабы, прыглушаны голас: — «зярніце нам права бачыцца з наведваючымі нас асобамі, дайце кніжкі, пускайце на шпацыр, дайце доктарскую апеку. Не дапусцім, каб раўнаць нас з крымінальнымі злачынцамі».

Сем месяцаў працягвалася ўпартае, цяжкае, выбіваючае з сіл змаганне. У выніку чэадступных, няўхільных патрабаванняў вязням ім было вернута адзенне, адклікана стрыжэнне валос, было дазволена хадзіць на шпацыр і г. д.

Аднак надоўга гэта працягвалася. Незадоўга адміністрацыя ўводзіць новы рэжым: абмяжоўвае вагу пачак з харчамі, раздзяляе вязняў паводле нацыянальнага паходжання — асобна палякаў, асобна беларусаў, асобна яўрэяў. Турэмшчыкам было нават забаронена пісьмова паразумецца.

Аднойчы ў часе шпацыру адзін з вязняў аддаваў грыпс Паўлу Трашчотку. Заўважыў гэта стражнік.

— Аддайце гэта мне — Павал пачуў голас стражніка. Чым хутчэй уваткнуў у рот невялічкую бібулку. Дарэмна стражнік намагаўся адабраць паперку ўсімі сіламі ўпіхаючы пальцы ў рот Паўлу. Павал праглынуў грыпс і з усёй моцы сціснуў зубамі стражніка руку.

Пасля таго здарэння быў узняты працэс. Паўла засуджана дадаткова на год турмы.

Ноччу ў камеру спускаліся па вяроўках харчовыя прадукты. Аднак не заўсёды ўсё праходзіла добра. Турэмная адміністрацыя часта выкрывала адкуль была транспартавана ежа. Стражнікі пры дапамозе крукоў адрывалі пачкі з вяровак.

Камеру, да якой была накіравана пачка ўлады турмы каралі — адклікалі права на атрымоўванне пасылак на працягу трох месяцаў.

(Працяг у наступным нумары)

Бярыце прыклад

Чарновесь, што пад Беластокам — гэта адзіная вёска, дзе саматужна па хатах масава вырабляецца керамічная чарапіца. Традыцыя гэтай прадукцыі мае свой пачатак яшчэ ад перадваенных гадоў.

У сучасны момант існуе там два саматужныя гурткі па вырабу керамічнай чарапіцы. Апошні з іх утвораны нядаўна — у месяцы маі. Налічвае ён звыш 30 асоб.

Дарэчы будзе тут успомніць, што чарнавескай керамічнай чарапіцай пакрыты рэканструяваныя стылёвыя старадаўнія будоўлі Варшавы (Старэ Място), Гданьска, Ольштына і інш.

На бягучы год абодва гурткі запланавалі даць прадукцыю ў 1.000.000 штук.

Значную ролю ў развіцці гэтай прадукцыі адыграў той факт, што гурткоўцы - чарапічнікі да 1957 года былі звольнены ад усялякіх падаткаў. Вясною Ваяводская Рада ў Беластоку выступіла з просьбай у Міністэрства лясной гаспадаркі, каб чарнавескім гурткам асігнаваць 1.500 кубічных метраў апалу. За гэтымі асаблівымі рамеснікамі ўстаноўлена клапатлівая фаховая апека. (ся)

Сельскагаспадарчыя гурткі не спяць

У вёсках Гайнаўскага павета штораз шпарчэй разгортваецца дзейнасць новаарганізаваных сельскагаспадарчых гурткоў. Смела ўваходзяць яны ў жыццё сваіх мясцовасцей — арганізуюць гэтае жыццё.

Сельскагаспадарчы гурток у Белай Стражы намеран пабудаваць цагельню, якая давала-б 150—200.000 прадукцыі ў год. Попыт на цэглу ёсць велізарны. Таму збыт тішак у прадукцыі цэглы будзе забяспечаны. Няма ніякага рызыка ў гэтай будове.

Асабліва шырокія планы маюць гурткоўцы з Ягаднікаў. Пры значным укладзе ўласных сродкаў хочуць пабудаваць вясковую лазню. У 100 прац. узаруць іржышчы, пабудуюць 5 сілосаў і 10 гнаёвак. Сарганізуюць у вёсцы паказ сіласавання зялёных кармоў. Упершыню ў павеце пасеюць 5 га паржышчавых азімінных культур і правядуць рацыянальную сушку сена. Увядуць таксама ўчасткавую пасьбу жывёлы і на гэта закупяць 30 кубічных метраў жэрдак і 6,5 т драцяной сеткі на агароджу. На ўчасткавую пасьбу жывёлы намечана адвесці 30 га пашы. У 80 прац. пабеляць хлявы.

У Новаберазове вельмі патрэбен зліўны пункт. Каб павысіць закупкі малака і запэўніць асноўны варунак гэтага, мясцовыя гурткоўцы вырашылі пабудаваць добры будынак для зліўнага пункта. Прапускную здольнасць гэтага аб'екта разлічваецца на 15 тыс. літраў у дзень. Такой інвестыцыі можа пазайздросціць нават і не адно мястэчка!

У Карыціскаў шарваркамі і «чынамі» будзе пабудавана дарога да суседняга Істока.

Цікавая інвестыцыя сельскагаспадарчага гуртка ў вёсцы Лясная. Тут намераны пабудаваць лазню, а пры ёй наладзіць правізарычную перапрацоўку ільну. Сапраўдны вясковы малы ільняны завод будзе!

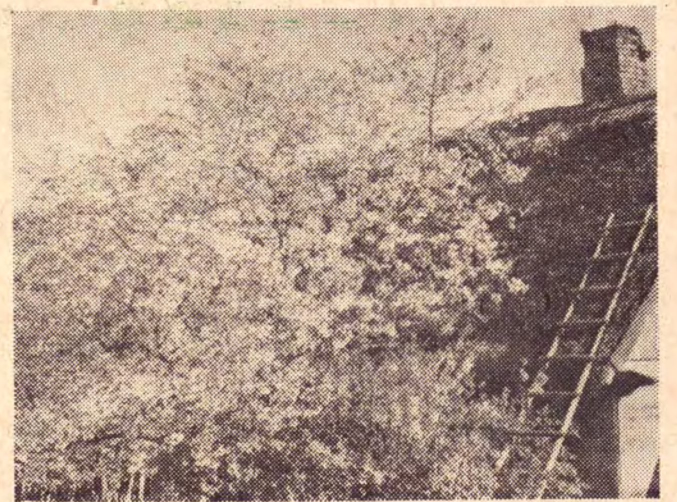
Гурткоўцы Старакорніна і Шастакова намераны наладзіць выраб чарапіцы. У бліжэйшы час купяць дахаўчаркі. Зноў гурткоўцы Арэшкава купяць быка і 20 пародзістых бараноў, каб паправіць гадоўлю сваёй вёскі.

Пры дапамозе фінансавых крэдытаў Павятовага Праўлення сельскагаспадарчых гурткоў і арганізацый, гурткоўцы ў Тэраміскаў закупяць дызельны матор, трактар і дыскавую пілу. А члены сельскагаспадарчага гуртка ў вёсцы Хітра абавязаліся па 2 дні папрацаваць пры пабудове маста па дарозе на Гайнаўку.

Як бачым, дзякуючы ініцыятыве сельскагаспадарчых гурткоў ажыўляецца гаспадарчае жыццё Гайнаўшчыны, павышаецца - культура сельскіх гаспадарак. А найважнейшае, гаспадары адчуваюць сябе адказнымі за лёс і будучыню сваіх вёсак.

(ся)

Сады цвітуць...

У гэтым годзе нашы вёскі патанулі ў моры квітнеючых садоў. Фото — аа.

Толькі для закаханых

Сардэчныя тайны

Марыся Ж. з Гайнаўскага павета піша: «Дарагое Сэрцайка»! Мне 27 год, жыву на вёсцы. 4 гады таму назад я пазнаёмілася з хлопцам Андрушай. Я жыла на вялікім аселішчы, а ён на малым.

Мы кахаем адзін другога. Але адно мне дзіўна, ён як-бы саромеіцца са мною людзям на вочы паказацца. На забаве ў кутку паразмаўляе, патанцуе на боку. Дахаты, калі дома ёсць бацька, брат ці маці, дык ён і зусім не заходзіць. Прыдзе толькі тады, калі нікога няма. Я не разумею, чаму ён такі. Адзін з нашых хлопцаў — Алёша — хацеў са мною жаніцца, але Андрэй, даведаўшыся аб гэтым, сустрэў мяне на дарозе і стаў адгаворваць, каб я не выходзіла замуж за Алеся. Гаварыў, што сам са мною жаніцца хоча. Аднак я яму не веру. А да таго яму маці і бацька не дазваляюць на мне жаніцца. Адно толькі, што бацька Андрэя хворы, мусіць хутка памрэ і ён толькі чакае яго смерці. Парай, дарагое Сэрцайка, што рабіць — ці ісці замуж за Алёшу, ці чакаць?».

Дарагая Марыся! Ці Андруша сапраўды ўжо так любіць Цябе, цяжка сказаць. Не верыцца, што ён такі сарамлівы, што баіцца людзям на вочы з дзяўчынай паказацца. Калі хлопец шчыра кахае дзяўчыну, то яму і людзі ні па чым. Андрэю нават і бацькі не перашкодзілі-б, калі-б ён захацеў на табе жаніцца. Але пагавары сур'ёзна з Андрэем, каб пачуць ад яго канкрэтнае цвёрдае слова. Алёша, як відаць з Твайго ліста, хлопец іншы, больш сур'ёзны. Падумай, ці не лепш за яго выйсці замуж. Па-мойму, выбяры таго, які мае лепшы характар.

Андрэй, перш за ўсё, неразумны хлопец хоцьбы таму, што, як пішаш, не можа дачакацца, калі нарэшце бацька памрэ. Ці-ж добры хлапец будзе чакаць смерці роднага бацькі?

СЭРЦАЙКА

Служба аховы здароўя ахоплівае ўсе вёскі

У Бельскім павеце ёсць 19 пунктаў аховы здароўя, у якіх працуе 4 лекараў, 17 фельчараў, 4 зубных лекараў. Апрача таго, у Бельскім павеце ёсць 5 радзільных дамоў і 14 пунктаў.

Трэба сказаць, што гэта даволі густая сетка пунктаў службы аховы здароўя і ў асноўным ахоплівае ўсе вёскі ў Бельскім павеце. (аа)

Цяпер інакш у нас

Хачу апісаць табе аб сваёй вёсцы, у якой я нарадзіўся, і якія перамены зрабіліся пасля вайны.

Калісьці ў нашай вёсцы, як расказваюць нашыя дзяды і бабкі, людзі цяжка працавалі на сваіх лугах і палях. Гавораць, што калісьці на месцы нашых лугоў былі непраходныя балоты, што не было нават кавалка дарогі, каб канём праехаць. Насілі сена больш чым за кілометр па дарозе, выкладзенай з дошак.

А цяпер, як я ўжо і сам бачу, па лугах свабодна ходзяць людзі. Ды не толькі людзі ходзяць, а і трактары ездзяць. У нас ужо ад трох гадоў праходзяць меліярацыйныя работы. Свае лугі засяваем травой і гэта дае вялікія карысці, з якіх мы вельмі рады.

С. ФРАНКОЎСКІ
Тынявічы Малыя
Гайнаўскі павет

Малакасосны хуліган

Івану Лапату з Новага Вострава (Сакольскі павет) усяго 18 год. Аднак, відаць, ужо паспеў набрацца «гонару». На вясковай забаве, што была 13.IV, узнікла бойка. Лапата з жалезам у руцэ накінуўся на Ёзіка Станкевіча і моцна ўдарыў яго ў нос. Пасля хацеў яшчэ біцца з Лёнікам Белабокім.

Малакасоснага хулігана арыштавалі. Чакае яго судовы разбор. (ся)

Не веру снам

Калі я вярнуўся з вайсковай службы (гэта было за цара) гады моцна захварэў. Ляжаў 12 тыдняў у ложаку. Пад канец маёй хваробы прысніўся мне сон. Сплю і здаецца, што ў маю хату прышлі тры жанчыны і кожная з іх трымае свечку. Адна з іх падышла да мяне і сказала: — «будзеш жыць толькі 60 гадоў». Я прачнуўся ўзрадаваны тым, што паводле сну я буду доўга жыць. Але калі стала набліжацца мне 60 гадоў, мне рабілася вельмі цяжка і страшна таму, што верыў я сну і думаў, што трэба ўжо на той свет збірацца. Цяпер мне 78 гадоў. Значыць жыву ўжо больш 18 год і адчуваю сябе вельмі добра. Важу столькі, сколькі мне гадоў.

Перад тым я верыў у сны, але цяпер ужо зусім не веру і раджу ўсім не верыць снам.

Я. С.
Новая Воля
Беластоцкі павет

«Ваяўнічая» моладзь...

...вёскі Войнаўцы на Сакольшчыне, ужо прыціхла. А яшчэ нядаўна, моладзь гэтай вёскі сваёй ваяўнічасцю, была славутай ва ўсёй аколіцы. Не адбылося тут ніводнай забавы, дзе-б пачка хуліганаў з Войнаўцаў не ўзняла авантуры.

У канцы мінулага года, ватага з Войнаўцаў зайшла ў Зубрыцу, дзе адбывалася вяселле і напіўшыся гарэлкі пачала біцца. Яны павыбівалі вокны ў вясельнай хаце, пабілі жанчын, дзяцей.

За гэтую авантуру хуліганы: Лявонь Любэцкі Станіслаў Бакуновіч, Мар'ян Бакуновіч, Чэслаў Ігнацюк, Вацлаў Бакуновіч і Эдуард Бакуновіч атрымалі па 2 гады турмы.

Калі за хуліганамі зачыніліся дзверы турмы, у аколіцы зрабілася вельмі спакойна і на ніводнай забаве няма авантуры. (вб)

Цэны

на рынку ў Беластоку
на дзень 27 V.58 г.

жыта 100 кг	270—280 зл.
авёс 100 кг	300—310 зл
ячмень 100 кг	335—345 зл
пшаніца 100 кг	390—400 зл.
бульба 100 кг	120—130 зл
саланіна 1 кг	25—27 зл.
свініна 1 кг	25—27 зл
цыбуля 1 кг	19—21 зл.

Семятыцкі сквярык

У самым цэнтры Семятыч знаходзіцца невялікі сквярык. На лаўках у дзень і вечарам сядзяць там людзі. Трэба сказаць, што ў гэтым сквярыку вельмі прыемна цяпер пасядзець, бо ўсюды чысціня і парадак. Растуць у ім маладыя ліпы, клёны і плакучыя вербы, а пасярэдзіне вялікая клумба з прыгожымі кветкамі. На слупе абсталяваны гукагаварыцель, з якога чутна ўся праграма радыёперадачы.

Па слядах нашых артыкулаў

Беларуская мова — роўнапраўны прадмет

У №18(114) «Нівы» у артыкуле—«Больш увагі ўрокам беларускай мовы» рэд. Міхась Хмялеўскі пісаў аб усеагульнай з'яве абыякавых адносін кіраўнікоў школ і педагогаў да навучання роднай мовы ў мясцовых школах.

Як даведваемся ў Ваяводскім Аддзеле асветы, ужо зроблены першыя крокі дзеля ліквідацыі гэтай вельмі шкоднай з'явы. У першай палове месяца мая ў Луцэ (Гайнаўскі пав.) адбылася раённая канферэнцыя настаўнікаў, прысвечаная навучанню беларускай мовы. Зачытана педагагічны даклад, праведзена абмяркоўку па дакладу і паказальны ўрок беларускай мовы.

Падобныя канферэнцыі сістэматычна будуць праводзіцца і ў іншых раёнах. (ся)

У Рутцы — вясковы тартак

У № 15 «Нівы» г. г. была змешчана нататка аб дзейнасці гуртка па вырабу цэглы ў Рутцы (Бельскі павет), які ў мінулым годзе выпаліў звыш 150 000 штук цэглы. Як паведамілі нам зацікаўленыя гэтым асобы, у бягучым годзе гурткоўцы з Руткі намераны наладзіць невялікі тартак у былой кааператыўнай аборы. Гэты тартак будзе таксама абслугоўваць навакольнае насельніцтва.

Гал. рэдактар Г. ВАЛКАВЫЦКІ

„NIWA“
Organ Białoruskiego Tow Społ-Kult.
Adres redakcji Białystok ul. Wesołowskiego nr 1, tel 25-89
Białostockie Wydawnictwo Prasowe RSW «Prasa»
. Redaguje Kolegium.
Warunki prenumeraty:
Miesięcznie — 2 40 zł
Kwartalnie — 7 20 zł
Półrocznie — 14 40 zł
Rocznie — 28 80 zł
Wpłaty kierować na PKO 12-6-1312 w Białymstoku dla PUPiK „Ruch“.
Na odwrocie należy zaznaczyć na jaki adres dokonano wpłaty i podać tytuł pisma.
Prenumeratę na „Niwę“ przyjmują również wszystkie urzędy pocztowe i listonosze w całym kraju.
Cena prenumeraty zagranicą: kwartalnie 10 15 zł, półrocznie 20,30 zł i rocznie 40,60 zł.
Należność na prenumeratę za granicą wpłacać na konto — PKO 1-6-100024 PKWZ „Ruch“ Warszawa
BZG Nakł. 5.500 E-1

Накрылі...

...і пакаралі

Паляўнічы трафей

Цімох Калаўротка чамусьці не меў паляўнічага шчасця. Вось ужо гады са тры, як ён купіў добрую стрэльбу. А што з таго, што купіў? Акрамя двух нейкіх дурных варон і аднаго старога аблезлага каршуна, нічога і не забіў.

Нягледзячы на гэта, Цімох не вешае носа. Паляўнічы ў душы заўсёды застаецца паляўнічым. Калі-б паслухаць Цімоха, дык ён не раз сустракаўся з ваўкамі, зайцамі, лісамі, дзікамі, але заўсёды так атрымліваліся, што «смяротна параненыя», яны цудам выкручваліся з-пад самых стваloў дубальтоўкі і заставаліся нязнойдзенымі...

Аднойчы, недалёка ад сваёй вёскі, у лесе, каля старога дуба, Цімох заўважыў свежыя сляды дзікаў.

Надвячоркам паляўнічы зрабіў засаду. Чакаў гадзіну — няма. Чакаў другую — няма. Раптам пачулася вясёлае рохканне і трэск сухога ламачча. Цімоха калаціла ліхаманка: у прыцемках ён заўважыў два цёмныя сілуэты дзікаў. Злажыўся — бах!..

Карацей кажучы, ідзе Цімох дахаты за дапамогай: дзіка аднаму не прывалачэш! На ўскрайчыку лесу сустракаецца з аднавяскоўкай Ганнай Паджарыхай.

— Цімахвейка, — кажа Паджарыха, — ці не бачыў ты маіх парсючкоў? Панадзіліся, ліха на іх, у жалуды пад стары дуб наведвацца. Толькі спусці з вачэй, а яны ўжо там...

Назаўтра Цімох Калаўротка прадаў стрэльбу і заплаціў Паджарысе за «дзіка».

М. Пенкрат

Наступствы хваробы

Доктар звяртаецца да пацыенткі:

— Трэба вам ведаць, што не так страшна самая грыпа, як яе наследствы.

— О, так, гэта праўда. Так было з нашым Колем...

— А што з ім здарылася?

— Жаніўся з медсястрой, якая глядзела яго ўчасе хваробы. (аб)

Чаму локцем?

— Я жыву на другім паверсе ў пакоі № 32. Калі ты да мяне прыдзеш, націсні локцем гузік ад званка.

— Чаму локцем? Калі я магу пальцам?

— Ну, так, але-ж ты, мусіць, не прыйдзеш з парожнімі рукамі. (аб)

У судзе

Абвінавачаны:

— А потым гэты сведка даў мне аплявуху.

— А вы яму аддалі назад, падказвае суддзя.

— Не, гэту не аддаў, затое я яму дзве іншыя ўляпіў.

Добры сын

На вуліцы да міліцыянера падбягае запыхаўшыся малы хлапчук і кажа хутка:

— Паночку, паночку, прашу вас, хадзеце хутчэй, якісь чалавек ужо з поўгадзіны лупцуе майго тату!

— То чаму-ж ты хутчэй не сказаў мне?

— Бо мой тата тады быў на ім. аб.

Здагадлівы рэкрут

— Апанасаў, — выклікае рэкрута паручнік у часе заняткаў па арыфметыцы, — скажы, што трэба ўжыць, калі, напрыклад, з гэтых трох бэлек хочам зрабіць шэсць, — дадаванне, множанне ці нешта іншае?

— Пілу, — адказвае рэкрут, смеючыся з някемлівасці паручніка.

Вінавата пошта

Пеця выехаў у камандзіроўку на некалькі дзён. Зрабіўшы ўсё раней, як спадзяваўся ён, выслаў жонцы тэлеграму, у якой пісаў, што прыедзе на другі дзень у 8 гадзін вечара. Калі ён увайшоў у хату, убачыў нейкага маладога чалавека са сваёй жонкай. Ён вельмі ўсхваляваны біжыць да цёшчы і кажа ёй, што здарылася.

— Не хвалюйся напрасна, — кажа цёшча, а можа яна не атрымала тваю тэлеграму. (аб)

Філасофская крама „Мудрагарпаліца“

(Купляем і прадаем бясплатна)

Аднойчы Сакрат супольна з адным багацеем былі ў дарозе. І да іх дайшлі чуткі, што ў гэтай мясцовасці дзейнічае шайка бандытаў.

— О, гора мне, калі яны мяне пазнаюць! — усклікнуў багацей.

— О, гора ім, калі яны мяне не пазнаюць, — сказаў Сакрат.

* * *

Бурджміхр, персіцкі мудрэц, сказаў:

— Цярпенне — вельмі добрая якасць, але жыццё надта кароткае, каб доўга цярпець.

Мае ўспаміны

Вось на Юр'я (дзень свяценькі)
Ужо пад поўдзень сонца бралась.
Ну так, мае даражэнькі,
Гэта справа добра склалась
Прышла мая дачка ў хату
Ды адразу кажа: — Тату
Хочуць хлопцы пагуляці,
Вы не будзеце злаваці,
Як музыкі ў нас настрояць?
— А што будзе як напояць
Мяне, ды і пачнуць біцца?
— Можа гэтак не здарыцца.
— Няхай будзе, хай гуляюць,
Ідзі прыводзь там іх у хату
(Ах, сваты яшчэ не знаюць!)
Пабег я хутчэй ка свату.
Сватоў то й не трэ' прасіці.
Кажу: — Ходзьце, будзем піці!
Бо забава ў нас праўдзіва.
— А што будзем піці, піва? —
Запытаў мой сват Мартышка
(Ён аматар да кілішка).
Сват Мікіта маргнуў жвава,
Пакрунуўся ўлева, ўправа.
Іду з сватамі я дахаты,
А ўжо ў хаце рух, забава
Скачуць хлопцы і дзяўчаты,
Як-бы часу бракавала.
А ўсе бачу далі ў муху,
Яны не пілі сівуху,
Ды цяпер — ахвота, воля —
Выкручваюць рок-н-роля.
Не сказаў я ані слова,
Непатрэбная абмова.
Маладыя хай гуляюць,
Тут і танца граць канчаюць,
Ды падходзіць сын суседа,
На руцэ ў яго «Пабеда»,
На нагах як дзеравяшкі
Туфлі (мусіць і зацяжкі),
Сподні вузкі (мо' не стала
Дзесьці ў краме матэрыяла),
На галаве ў завіруху
Валасы ідуць плясуху.
Ну, а вочы віхрам ходзяць
(Яны лоўка дзяўчат зводзяць).
— Пане дзядзьку, будзь ласкавы,
Стаўляй стол, накрый абрусам
Ды папробуем мы «стравы»,
Усміхнуўся я пад вусам.
— Добра — кажу — пастараюсь,
Пайду ў жонкі запытаюсь.
Мая жонка была хвора,
Меў я з ёю многа гора,
Можа грэх мне так казаці,
Бачу: ходзіць лоўка ў хаце
(Перад святам была хвора,
Выздаравела штосці скора),
Прышлі хлопцы і дзяўчаты,
Стаіць літар не пачаты.
Выпілі мы па кілішку,
Ды зрабілась ляпей крышку
Ужо Мартышка налізаўся,
Стукнуў рукой, заругаўся.
Эх ты, сваце, штось не ладам
Кепскім свеціш ты прыкладам.
Зайгралі музыкі польку,
Як схапіў я сваю Ольку,
Аж-но хлопцы дзівавалі,
Як мы добра танцавалі.
Лёг я трохі адпачыці,
Падпіў то не слабавата,
У галаве стала круціці,
Трашчала, круцілась хата.
Прачнуўся — баліць у лобе,
Так як па якой хваробе.
То праз гэтую забаву
І праз тую добру «страву»
Так прасвяткаваў я свята
Наслухаліся вы Ігната.
Галава вельмі балела,
Таму склаў я так няўмела.
Эх, яшчэ я адазвуся,
Калі з думкамі збяруся.

Дзядзька Ігнат Цярплівы.

Кантрактацыя

На кірмашы людзей было, як пры вавілонскім стоўпатварэнні. Дзядзька злез з воза, узяў мяшок, да паловы воўнай набіты, ступіў некалькі крокаў і ў той-жа момант падбег нейкі незнаёмы чалавек:

— Воўна? — спытаў, схапіўшы дзядзьку за руку.

Дзядзька не паспеў адказаць, як падбег ужо другі незнаёмы і пацягнуў за мяшок, шэпчучы: — Я са скупачнага пункта тэкстыльнай сыравіны, ідзем са мною.

— Пастой чалавеча! Я з цэнтра тэкстыльнай сыравіны — закрычаў першы, трымаючы дзядзьку за руку.

Мужчыны цягнулі дзядзьку ва ўсе бакі, як два буслы цягнуць жабу на балоце, аж тут з дзвярэй магазіна ГС высунулася галава прадаўшчыка. Ён закрычаў:

— Ага, такі з цябе дзядзька, лімончык! За збруяй і за нагавіцамі ў ГС ходзіш, а як што прадаць, дык ГС абмінаеш. Дзядзька, быццам напалоханы певень, замоцаў вачыма, затым нечакана крыкнуў: — Рату-уўце!

У той-жа момант перад імі вырас міліцыянер.

— Мяшок хацелі ўкрасці, — дадумаўся ахоўнік парадку.

— Не... я воўну прынёс прадаваць у ГС, а яны мяне не пускаюць, растлумачыў дзядзька.

— Мне павінен прадаць, я план закупак маю, — адазваўся той, што трымаўся за мяшок.

— Вось, выкусі, я таксама планавы, — адказаў другі і выставіў фігу з абламаным пазногцем.

Далейшы лёс дзядзькі з воўнай нам невядомы, надта многа народу было на кірмашы і дзядзька сярод людзей недзе падзеўся. Адно вядома — са скупам на вёсцы непарадак. Мясцовы ГС можа сам скупам займацца, а зэканомленыя грошы на раздзьмутым апараце скупу дзяржава можа выкарыстаць на больш карысныя мэты.

Дзядзька Лявонь.

Ўсякая ўсячына

Крызіс і клоуны

У 1957 г. у Злучаных Штатах Амерыкі распачаўся крызіс, які называюць сарамліва «рэцэсіяй». Паводле буржуазных тэорый, крызіс можна перамагчы пашырэннем зацікаўлення сярод найшырэйшых мас выкупам як найбольшай колькасці тавараў. За што маюць гэтыя масы ў абставінах масавага беспрацоўя купляць тавары капіталістычныя тэарэтыкі не гавораць. Каб заахвоціць людзей да пакупкі тавараў, на вуліцы Н'ю-Йорка з'явіліся сланы, жырафы і клоуны з адпаведнымі лозунгамі. Выкарыстанне цыркa да барацьбы з крызісам не дало лепшых вынікаў, чым анафема, якой карысталіся ў сярэдневякоўі ў барацьбе з саранчой.

Праца і багацце

У кожнай краіне існуюць прыказкі на тэму працы, якая мае быць асновай здабыцця багацця. Што гэта ў капіталістычных краінах трэба заліčыць да казак, найлепш даказвае прыклад з старым рабочым з Марыньцэлі (Аўстрыя). Ён 70 год чэсна працаваў у аднаго гаспадара. Памёр, маючы 91 год, «гол, як сакол» і пахаваны на кошт саюза камбатантаў, членам якога з'яўляўся.

Дзе другі?

— Пане камісар, я прывёў вам двух вар'ятаў, якія ўцяклі з вар'яцкага дома. Іх трэба зараз-жа інтэрніраваць, — рапартаваў незнаёмы чалавек камісару паліцыі ў бразільскім горадзе Порот Алегрэ.

Камісар прыглядзеўся і спытаў:

— Добра, але дзе-ж ёсць другі? — Я бачу пры вас толькі аднаго.

— Гэта я з'яўляюся другім, — растлумачыў незнаёмы.

І ў сапраўднасці гэта былі два вар'яты, якія некалькі дзён таму назад ўцяклі з вар'яцкага дома.